Poštnina plačana v gotovini. Leto LXII V Ljubljani, v soboto 14. julija 1934 Štev. 157 a Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563 Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

13. VII. 1934 krat. orig.

Jamstvo trajnega miru

Kulturni svet se je zgrozil nad dogodki, ki so se odigrali v Nemčiji dne 30. junija. Zastrmeli smo nad nezaslutenо krutostjo, s katero je Hitler v eni noči obračunal z nasprotniki v lastnem taboru in s svojimi sovražniki na desnici. Zlasti veliki amerikanski in angleški listi so poudarjali, da se je Nemčija s tem dnem sama izločila iz kroga kulturnih in pravnih držav.

Le Italija, ki jo vodi Mussolini, je motila enodušnost ogorčene veste vsega civiliziranega sveta. Vodja fašizma in Italije je zaukazal italijanskemu tisku, naj slavi Hitlerja kot junaka usodnega dne. Kdor pozna Mussolinijevo osebnost in miselnost italijanskega fašizma, se ne more čuditi nad tem dejstvom. Kajti čeprav so med Hitlerjem in Mussolinijem, med nemškim nacionalizmom in fašizmom tudi mnoge in znatne razlike, vendar je prava bit enega in drugega režima ena in ista.

V enem in v drugem slučaju gre za takoimenovani paternalizem v najslabšem pomenu besede, za »regime paternale«, kakor mu pravijo Italijani, ki ga je že Kant označil za najslabšega. »Vse za narod, vse za ljudstvo, toda nič z narodom, nič z ljudstvom«, to je geslo obeh režimov. Narod in ljudstvo sta alfa in omega v besednem slovarju hitlerizma in fašizma, toda kaj je za narod dobro, tega narod ne ve, ne sme vedeti, svoje sreče in rasti ne sme sam niti hoteti, vse to se mu diktira od zgoraj, po duceju in Führerju. Mirno smemo trditi, da so bili vsi dosedanji absolutistični in še tako reakcijonarni režimi, kar jih sploh zgodovina pozna, v primeri s fašizmom in hitlerizmom, vladavine velike ljudske svobode. Toliko zasmehovani caristični režim v Rusiji, ali Metternichov v Avstriji, ali režim Napoleona I., ali celo režimi teokratičnih cesarjev v Rimu in v Bizancu, ter vladavine mongolskih kanov in kitajskih cesarjev se ne dajo niti od daleč primerjati z rafiniranim in mehaniziranim terorizmom modernih režimov v Italiji in v Nemčiji. Na oba naroda se je vlegla velika armada mogočne, več milijonske oborožene stranke, ki pomeni novo aristokracijo v obeh državah, in ki pije kri iz njiju. Pri tem moramo poudarjati, kar je za razumevanje teh režimov in njihovo bodočo usodo zelo važno — da ne veže te strankarske milijonske množice v trdno in sklenjeno enoto ustvarjajoča ideja, marveč le privilegirani socialno-gospodarski in politični položaj nad zasužnjenim narodom, nagoni brezobzirne oblastiželjnosti in še posebej zavest, na kakšen način je prišla ta kasta do oblasti. Kajti med starejšo gardo obeh strank je le malo takih, ki bi ne imeli na vesti enega ali drugega zločina, umora, uboja, telesne poškodbe, požiga, zlorabe državne oblasti in korupcije. Režim v Nemčiji je letos doživel svoj 30. junij, italijanski fašizem pa svoj 10. junij v letu 1924., oba v približno istem razdobju svoje vladavine, to je v teku 18 mesecev. Hitlerizem je že dokazal, kako se ne plaši prelivanja krvi brez ozira, ko mu gre za to, da se vzdrži na oblasti, v Italiji še niso doživeli takega nelegalnega pomora, toda fašizem se je napil krvi svojih žrtev, že predno je prišel do oblasti, »legalnih« žrtev pa ima več tisočev na vesti. In kaj še bo, če bo resno ogrožen v svoji oblasti!

Znaki kažejo, da grozi obema ena in ista usoda. Danes preživljata oba težko notranjo in zunanjo politično krizo. Izolirana sta. Toda iz te izolacije se hočeta rešiti. Slišali smo pred kratkim sirenske glasove »zdravega« pacifizma in največje miroljubnosti iz ust Hitlerjevega namestnika Hessa. In v petek bo sam Hitler ponovno ponudil vsem narodom, in zlasti svojim sosedom, mir! Od druge strani poročajo listi, da hoče tudi duce spremeniti svojo zunanjo taktiko in se zmiriti s svojimi sosedi, zlasti s Francijo in Jugoslavijo. Zato se napoveduje pot francoskega zunanjega ministra v Rim.

Želja vsakega Jugoslovana, ki smo miroljuben narod, je, da bi zares prišlo do trajnega in poštenega miru med nami in Italijo. Toda mi smo že opetovano povedali, da je med Jugoslavijo in Italijo vsak sporazum nemogoč, dokler g. Mussolini ne popravi težkega zločina nad našo narodno manjšino in ji ne zajamči popolne kulturne, gospodarske in politične svobode.

Toda — resno vprašanje je, ali je sporazum in mir s fašizmom in hitlerizmom sploh mogoč? Kajti mir pomeni red; red pa pomeni smrt teh režimov. Vsa notranja in zunanja politika obeh režimov namreč dokazujeta, da živita od permanentne revolucije v življenju lastnega naroda, kakor tudi v mednarodnem življenju, ki sploh ni nobena revolucija, marveč le neprestano draženje in vznemirjanje, da ne pride do treznega mišljenja, do zlate mere in sredine in do harmonije naznotraj in nazunaj, kakor je to ideal prave demokratične vladavine. In vsaka koncesija, ki se daje fašizmu, le povečuje njegov apetit in njegovo nebrzdano oblastiželjnost, tako da se nikdar ne umirja, ampak rodi vedno nove napetosti, nasprotja in konflikte. Saj prav pravi Mussolinijev biograf, ki ga naravnost obožuje, Torquato Nanni, ki je ž njim sodeloval več let pri »Popolo d'Italia«, in ki ga pozna iz otroških let: »Veselja oblasti ne zna uživati, ker je zanj oblast le to, kar od minute do minute spet iznova in vedno več pridobi.« Še bolj je zadel v živo drugi biograf, ki pravi v knjigi »Il fascismo« o italijanskem vodji tole: »Mussolini je po temperamentu najdovršenejši brezvladec (anarhist) v vsej Italiji in ta trenutek mogoče v celi Evropi. V primeri ž njim je Malatesta (ki je medtem umrl) le začetnik, teoretik z močnim evangeljskim naglasom. Duce je anarhist po instinktu, nezavedno, po svoji duhovni strukturi... Je vulkanski značaj, neurejen, nesposoben za vsako umerjenost. Ni nobenega akta, nobene geste, nobene vrstice v njegovem življenju, ki bi dokazovala umerjenost in urejeno obvladanost, stalno bruha kot vulkan, njegovi možgani so v trajnem dražljivem stanju... Vojna je njegov resničen element in mir je zanj nekaj nesnosnega; zato vojna v njegovih člankih, vojaške formacije v njegovi stranki, in tisto večno povračanje na vojno v njegovih člankih, ki gre na živce ...«

In ker je tak vulkansk, nepreračunljiv temperament danes gospodar Italije, je mir in sporazum ž njo zelo, zelo težak. Prav isto velja za Nemčijo. Zato je treba pozdraviti izjavo, ki jo je dal Barthou angleškim časnikarjem: »Naš sestanek je srečanje dveh demokratskih držav, ki jima je cilj ne le očuvanje miru v Evropi in v celem svetu, marveč tudi očuvanje demokratskih pridobitev. V tem oziru je med nami in Angleži popolno soglasje.« In vprav v tem je treba gledati v tem zgodovinskem in odločilnem trenutku jedro vsega mirovnega problema, da morajo demokratski narodi tvoriti enotno fronto, da se ozdravi svet fašističnega delirija, ker le potem bo mirno sodelovanje vseh kulturnih narodov popolnoma zasigurano. Le v zatonu fašističnih diktatur je vstajenje trajnega in resničnega miru v Evropi.

Sinoči ob 8 v nemškem državnem zboru:

Hitlerjeva razlaga krvave sobote

Državni kancler daje zgodovino nergaštva in dokazuje nujnost čiščenja, da reši nemški narod dobrine svojega preporoda

Berlin, 13. julija. P. Nocoj je nemški državni kancler Hitler pred do zadnjega sedeža napolnjenim državnim zborom v velikem govoru zagovarjal politiko tretjega cesarstva in apeliral na svetovno mnenje, naj mu ne dela krivice. Lahko se reče, da je sleherni Nemec nocoj sedel doma pred svojim mikrofonom in poslušal govor, ki ga je gosta svetovna mreža radio-postaj oddajala hkrati v 12 različnih smereh po svetovni obli. Uvodoma je Hitler izjavil, da hoče nemško ljudstvo obvestiti po izbranih njegovih zastopnikih o zgodovinskem dogodku, ki bo živel v spominu nemške zgodovine še skozi stoletja in stoletja. Ta spomin bo žalosten, obenem pa bo veljal tudi kot opomin za vse one, ki bi se dvigali proti temeljem nemške domovine. Njegov govor bo odkritosrčen, ne bo nič prikrival, bo vse povedal, ker hoče s tem koristiti državnim interesom in ker hoče na drugi strani tudi izbrisati sramoto, ki jo je nevredni del narodno-soc. stranke vrgel na ime nemške države.

30. januar 1933 ne pomeni prevzema vlade iz starih rok, ampak pomeni končnoveljavno likvidacijo nevzdržljivega položaja in odrešilno kretnjo, za katero je dolga leta hrepenel nemški narod. Iz nerazumljivih razlogov so gotovi politiki smatrali nemško ljudstvo za polje svojega strankarskega eksperimentiranja in so ga vrgli ob tla in potisnili v nevdržno trpljenje. Mogoče je bilo to eksploatiranje zanimivo za inozemske opazovalce, posebno za one, ki nam želijo samo slabo, toda za nemško ljudstvo je bilo to eksperimentiranje boleče in ponižavalno, zato ga je 30. januarja 1933 z navdušenim poletom zaustavilo. To ni bil prevzem vlade, marveč nasilen konec osramočenega in bolehnega režima.

Mi nismo napravili revolucije kot kakšni breznačrtni anarhisti, ampak kot zastopniki ljudstva, ki smo v njegovem imenu njegovo voljo izpolnili.

Potrt sem, a ne danes prvič

Po nekaterih inozemskih listih sem čital, da sem duševno potrt vsled raznih težav, ki so nastale v Nemčiji in vsled zadnjih velikih dogodkov. Prav ima ta inozemski dopisnik, da sem potrt, ampak nisem to prvič šele danes, ampak že dolgo, dolgo časa. Naši sovražniki naj trdijo, kakor hočejo in kar hočejo o meni in mojem pokretu, tega ne bodo mogli reči, da smo kapitulirali pred težavami, ampak da smo se z njimi borili in jih skušali na pogumen način rešiti. Ko sem prišel kot državni kancler v Wilhelmstrasse, je bila avtoriteta države brez vsake vrednosti, podobna fantomu. Dih revolucije je šel preko nemških pokrajin. V par mesecih smo mi napravili konec tej anarhiji. Nemška država danes ni samo birokratičen pojem, ampak je politična edinica. In na isti način, kot smo mi doma utrjevali temelje za bodočnost našega naroda, tako smo se borili tudi na zunaj za njegove pravice. Šest prošlih mesecev je pokazalo, kako smo znali nemško državo uveljaviti v mednarodnem življenju. Vsak Nemec misli danes o prošlosti tako, kot mislim jaz, in govoriti o tem, da se bomo vrnili nazaj k staremu režimu, je samo smešna absurdnost.

Sovražniki režima

Toda kljub poldrugoletnemu režimu narodnega socializma, ki je pokazal jasne rezultate, so bili še vedno ljudje, ki so novi režim sovražili. Sicer jih je bilo malo, vendar so veliko delali.

Prvo skupino so tvorili komunisti in drugi marksisti. Delali so poskus za poskusom, organizirali so najrazličnejše akcije, toda ni jim uspelo. Če bi bilo treba, bi porabil tudi sto let, da bi popolnoma uničil tudi zadnje preostanke marksizma v Nemčiji.

Drugo skupino so tvorili nezadovoljni politični voditelji brez bodočnosti. Niso računali s tem, da je 30. januar 1933 z njimi popolnoma pomedel. Ti ljudje so tudi delali nemško revolucijo, mi pa kot vojaki smo jih vedno smatrali kot upornike.

Tretjo skupino so tvorili patološki sovražniki države, to se pravi ljudje, ki so nasprotovali vsaki avtoriteti že iz principa.

Četrto skupino pa so tvorili maloštevilni ljudje, ki so pripadali onim družabnim plastem, ki nič ne delajo. Ti so bili marsikdaj tudi destruktivni razkrajalci in so državi s svojo pasivno lenobo veliko škodovali. Ti ljudje, ki nič ne delajo, ampak samo počivajo od svojega brezdelja, so raznašali najrazličnejše vesti, ki pa so bile vedno brez podlage in popolnoma izmišljene. Izgubili so vse stike z narodom in so bili pravi bacilonosci za neresnične vesti in psihološka razlaganja.

„Druga revolucija"

Pred mesecem se je začelo govoriti o »drugi revoluciji«. Intenzivno se je govorilo o tem novem revolucionarnem gibanju in jasno je bilo, da to ni bilo samo prazno govoričenje, ki se je že preveč razpaslo, ampak da se je na tihem tudi zares delalo. Nemška vlada je imela namen, da bi narod zavarovala proti tem govoricam z veliko propagando, toda govorice so šle kljub temu naprej.

Röhmova revolta

V vrstah voditeljev SA so se pričeli kazati razni pojavi, ki nikakor niso bili v skladu z narodnim socializmom, ker so SA oddelki direktno prehajali v nasprotje s stranko. Nasprotno mojim poveljem vodja SA oddelkov, stotnik Röhm, ni hotel izvršiti raznih akcij, čeprav mi je obljubljal vse. Toda izvršil ni ničesar. Nastop nekaterih narodnosocialističnih voditeljev je bil odbijajoč.

Hitler je v svojem nadaljnjem govoru navedel vse one smernice, ki jih je dal novemu štabnemu šefu SA Lutzeju, ki je bil imenovan takoj po zadušenem uporu.

V mesecu aprilu in maju so prihajale vedno brezštevilne obtožbe in Hitler je dobil tudi akte o razgovorih SA voditeljev o potrebi nove revolucije. Pozval je k sebi štabnega šefa, stotnika Röhma, ki pa je vse odločno zanikal. Stotnik Röhm se je seveda takoj maščeval nad onimi, katere je smatral, da so ga denuncirali, in nezadovoljstvo v SA oddelkih se je še bolj povečalo.

Koncem maja so bile razmere vedno hujše in Hitler je pregledal napredovanja v SA oddelkih ter ugotovil, da so napredovali le taki ljudje, ki so šele v l. 1933 pristopili v narodnosocialistično stranko. V teh vrstah, ki so napredovale, je opazil tri skupine ljudi:

Prvo skupino so tvorili najožji prijatelji stotnika Röhma, ki so imeli enak nagon in enako razpoloženje.

Drugo skupino so tvorili oni, ki notranje sicer niso pristajali na Röhmove metode, vendar pa so ga poslušali kot vrhovnega poveljnika.

Tretja skupina pa je odklanjala vse to, kar je počenjal Röhm, in sta v njej bila glavna voditelja sedanji šef štaba napadalnih oddelkov Lutze in pa šef SS Schimler.

Schleicherjeva zarota

Medtem pa je stopil v stike stotnik Röhm z generalom Schleicherjem in izdelal se je natančen načrt za drugo revolucijo. Vodile so se stvarne priprave in SA ljudem je bilo rečeno, da je treba dati Hitlerju prostost, da izvede tudi drugo revolucijo. General Schleicher je prevzel zunanjepolitični del te akcije in je po generalu von Bredowu intrigiral v inozemstvu. V začetku julija je nemški državni kancler Hitler pozval Röhma k sebi in se z njim razgovarjal nad pet ur. Resno mu je očital posledice njegovega razkrajalnega delovanja. Potrdil mu je, da na razpust napadalnih oddelkov ni nikdar mislil, in ga je pri tem tudi opozoril na nemogoče ugotovitve voditelzev. Tudi tedaj mu je Röhm obljubil, da bo storil vse, toda storil ni zopet ničesar.

Nato je Röhm pripovedoval v krogu SA voditeljev, da je Hitler sporazumen z drugo revolucijo, da pa oficielno o tem ne sme nihče vedeti. Zato je z neke strani padel predlog, da je treba voditelja za 24 ur zapreti, nato pa izvršiti drugo revolucijo, vsa izdana povelja pa naj bi se glasila na Hitlerjevo ime.

Medtem pa se je tudi v inozemstvu pokazalo, da se vse pripravlja na spremembo razmer v Nemčiji. Angleški in francoski listi so začeli o tem obširno pisati na posredovanja generala von Bredowa in zaradi tega je hotel Hitler narediti konec.

Hitler nato opisuje podrobno vse dogodke v znani krvavi noči dne 30. junija.

Lista mrtvih

Na koncu svojega govora je Hitler povedal, da je mrtvih 77 oseb, od teh 19 voditeljev, 31 SA mož in 13 SS mož. Hitler je poudaril, da je za vse odgovoren on, kajti »SA in SS predstavljam jaz«. Poleg tega je zaprtih še večje število ljudi, proti katerim teče proces. Za vse je Hitler še enkrat poudaril, da prevzame vso odgovornost nase.

Po govoru nemškega državnega kanclerja Hitlerja je govoril še ministrski predsednik Göring, ki je obljubil zvestobo voditelju nemškega naroda, in je izjavil, da je Hitler osvoboditelj nemškega naroda.

Nato so vsi zapeli nar.-soc. himno, ki jo je skomponiral Horst-Wessel.

Hitler je govoril dve uri. Ves politični svet je pričakoval, da bo podal še kakšne druge izjave, posebno glede zunanje politike, toda državni kancler se je omejil le na popis dogodkov. Govoril pa je za Anglijo, Ameriko, Španijo ter za Azijo in Afriko po usmerjevalnih antenah.

Ultimat pruskih junkerjev

Hindenburg naj odstavi Hitlerja in nemudoma imenuje Papena

Pariz, 13. julija. m. V pariških diplomatskih krogih se še vedno mnogo govori o novi energični akciji, ki so jo pokrenili pruski junkerji in generali Reichswehra. **Vsi pruski junkerji in generali, ki so istočasno člani Hitlerjevemu režimu sovražnega Herrenkluba, so že pred dvema dnevoma sklenili, da pošljejo predsedniku nemške republike Hindenburgu ostro spomenico. V tej spomenici bodo opozorili predsednika republike na vso težo položaja v Nemčiji in ga bodo prosili, da javno izjavi, da on ni narodni socialist in da ni sporazumen s Hitlerjevim delovanjem. Hitlerjevi pristaši širijo v zadnjem času po časopisju in po svojih zaupnikih trdovratno vesti, da se je nemški predsednik republike Hindenburg po 30. juniju izjavil za narodni socializem ter da je poudaril, da je tudi on hitlerjevec. Pruski junkerji pravijo, da to ni točno in da se mora to javno povedati nemškemu narodu. V spomenici bodo junkerji opozorili Hindenburga, da vlada v vrstah častnikov in vojaštva Reichswehra tudi še danes veliko ogorčenje zaradi umora generala Schleicherja. Najboljša rešitev bi bila po zahtevi junkerjev, da Hindenburg nemudoma prisili Hitlerja k demisiji in prepusti vodstvo drž. interesov drugi osebnosti. Hindenburg, ki ni mogel preprečiti umora generala Schleicherja in ostalih nedolžnih žrtev, lahko prepreči krvave dogodke, če nemudoma prisili Hitlerja k odstopu in imenuje za novega državnega kanclerja von Papena.**

Poraz dr. Göbbelsa

Berlin, 13. julija. b. V tukajšnjih političnih krogih se čuje, da bo referat za inozemski tisk, ki je bil doslej dodeljen državnemu ministru za propagando, zopet podrejen ministru za zunanje zadeve, kateremu je bil vzet januarja 1933. Tako se bo najbrže rešil spor ki obstoja med predstavniki inozemskega tiska v Berlinu in dr. Göbbelsom.

Mali „Führerji"

Državni udar v Andorri

Pritlikavska republika se je spremenila v vladavino Orisa I.

Dunaj, 13. jul. TG. Tukajšnja »Neue Freie Presse« poroča iz Barcelone, da se je v mali pirenejski republiki Andorra izvršil državni udar. Ko so se maloštevilni državljani te republike, ki ni večja kot srednje mesto z okolico, včeraj zjutraj zbudili, so na svoje začudenje zvedeli, da je generalni svet (po naše deželni odbor, op. ured.) razpuščen in da je zavladal nenadoma monarhističen vladar, ki se je najprvo samega sebe povišal v grofa Orange, nato pa v kneza Skosireda in izdal razglas, v katerem oznanjuje nastop svoje vlade pod naslovom Oris I. V istem razglasu je napovedal tudi vojno šolo v Urgelu. Novi vladar Andorre Oris I. je bil dozdaj telovadni učitelj v Alma di Alcora, mali vasici republike Andorre. — Vest objavljamo z vsemi pridržki. (Andorska republika leži v visokih Pirenejih med Španijo in Francijo in ni večja kot pa kakšno naše manjše okrajno glavarstvo. Pravzaprav je deželica pod protektoratom Francije, ki pa ji pusti, da vlada po svojih starih šegah. Vrhovno oblast v deželici izvršuje generalni svet, ki ga sestavljajo zastopnik Francije, zastopnik meščanstva in škof v Urgelu. Armada Andorre šteje 125 orožnikov. Davkov ne plačujejo.)

Angleški zunanji minister razlaga

Angleško-francoski sporazum

Angleški poslaniki so že posredovali v Rimu, Berlinu in Varšavi

London, 13. julija. Današnjo debato v spodnjem domu je otvoril voditelj opozicionalnih neodvisnih liberalov, bivši minister sir Herbert Samuel.

V svojem govoru je poudaril, da se popolnoma pridružuje vladi, da **se je treba ogniti sklenitve kakršnekoli zveze v Evropi. Namesto tega je pa treba delati za povečanje reda, vzajemnega nadzorstva in splošnega mednarodnega sodelovanja, v prvi vrsti potom Zveze narodov.**

G. Samuelu je odgovoril zunanji minister Sir John Simon. Naglasil je, da je vlada Njegovega Veličanstva srečna, da je imela priložnost za osebni razgovor z uglednim zunanjim ministrom francoske republike Louisem Barthoujem o načrtu **vzajemnega pakta varnosti, ki naj bi obsegal celo vrsto evropskih držav, posebej pa še vzhodnega pakta, ki bi združil baltiške države — kot celoto — Sovjetsko Rusijo, Nemčijo, Poljsko in Češkoslovaško. Ta pakt bi bil nekaka vrsta vzhodnega Locarna, obenem bi pa posredno spravil v zvezo Sovjetsko Rusijo z locarnsko pogodbo od leta 1925. Obenem bi pa pakt predstavljal nekakšno poroštvo Sovjetske Rusije z ene strani nasproti Nemčiji, z druge strani pa nasproti Franciji. Francija bi s svoje strani prevzela nekatera poroštva glede sovjetske meje na vzhodu Nemčije.**

Sir John Simon je nato dejal, da ni Velika Britanija zastran tega prevzela nikakih novih obveznosti. Za nas je poglavitno, **je dejal, da Sovjetska Rusija v zvezi s tem paktom pristopi k Zvezi narodov. Ta pristop bi Velika Britanija najprisrčneje pozdravila.**

Velika Britanija, je nadaljeval zunanji minister, ne more pozdraviti nobene kombinacije, **ki bi bila naperjena proti osrednjim silam ali skupini sil. Narobe, pozdraviti mora sporazum, v katerem bi sodelovala tudi Nemčija in ki bi ji jamčil zadostno varnost. Vlada Njegovega Veličanstva misli, da bi se v takšnem primeru dala mnogo laže doseči konvencija, kjer bi se dalo na razumen način izvajati načelo o enakopravnosti Nemčije. Zakaj potrebno je, da v novi kombinaciji, če se doseže, sodeluje tudi Nemčija. Če bi Nemčija pristopila, bi si zagotovila dragoceno dopolnilno poroštvo za svojo varnost. Britanska vlada je mnenja, da takšne priložnosti ne kaže zamuditi, da se doseže glavni cilj, zaradi katerega se je svoječasno sestala razorožitvena konferenca. Srečen je, da more na podlagi svojih razgovorov z g. Barthoujem reči, da sta v tem pogledu vlada njegovega veličanstva in vlada francoske republike popolnoma istega mišljenja.**

Srečen sem, je nadaljeval zunanji minister, da sem danes dobil obvestilo predsednika italijanske vlade Mussolinija, ki bo danes objavljeno tudi v Italiji. To italijansko obvestilo pravi, **da je stališče Italije kot podpisnice locarnskega dogovora isto** kakor stališče Velike Britanije. Italija pri tem povdarja, da vzhodni pakt o vzajemnih jamstvih ne more vezati Italije s kakšnimi novimi obveznostmi razen tistih, ki jih je dozdaj prevzela in podpisala. V tem smislu pozdravlja Italija s simpatijo ta načrt, v veri, da nudi nove možnosti razorožitve in da hkratu spoštuje načelo ravnopravnosti.

Angleško posredovanje

London, 13. julija. b. Diplomatska pomoč, ki jo je angleška vlada obljubila francoskemu zunanjemu ministru Barthouju, je že prišla do izraza v demarši angleških veleposlanikov v Berlinu, Rimu in Varšavi. V Rimu je sir Eric Drumond obiskal najprej državnega tajnika za zunanje posle, Suvicha, nato pa šefa italijanske vlade, Mussolinija. Vzhodni pakt za Italijo sploh ne prihaja v poštev. Kar tiče sredozemskega pakta, pa Mussolini ne bo storil ničesar, najmanj pa namerava v njem sodelovati, medtem ko Velika Britanija s svoje strani istotako vsaj v principu ne bo sodelovala, tako tudi Grčija ne. Angleški poslanik v Varšavi, Erskine, je obiskal poljskega zunanjega ministra Becka. Varšavski dopisnik »Timesa« javlja, da je Beck izjavil, da hoče imeti Poljska svobodne roke. V Berlinu je opozoril angleški poslanik v imenu svoje vlade ministra von Neuratha, da bi pristanek Nemčije ne vzhodni pakt predstavljal znaten korak za ohranitev miru v Evropi. Trdi se, da se je nemška vlada držala precej rezervirano, toda angleški poslanik je dobil vtis, da Nemčija ne odklanja kategorično te ideje in da se je pripravljena pogajati.

Avstrija bo udarila po teroristih

Vojni minister odstopil radi spopada med Heimwehrom in redno vojsko v Gradcu

Dunaj, 12. julija. TG. Največjo pozornost je pri preosnovi avstrijske vlade vzbudil odhod sicer že zelo starega, a strokovnjaško zelo izobraženega vojnega ministra generala kneza Hartensteina. Danes so izvedeli časnikarji, **da je obstojalo globoko nasprotstvo med kanclerjem in bivšim vojnim ministrom, ki nikakor ni hotel dovoliti, da bi se redna vojska udeleževala borbe proti hitlerjevskemu terorju. Zvezni kancler je od kneza Hartensteina zahteval, da mora zvezna vojska prevzeti stražo železniških prog, a vojni minister je zahtevo odklonil, češ, da zadostujejo orožniki, ki naj jim pomaga Heimwehr in Sturmscharen. Ker so se napadi na železnice neprestano ponavljali, je stražna služba postala za orožništvo in za Heimwehr breme, ki ga niso mogli več prenašati. Stražna služba je tudi zelo nevarna in niti orožništvo niti druge oborožene organizacije ne razpolagajo z vsemi sredstvi za samoobrambo.**

K temu načelnemu nasprotstvu se je pridružil še incident v Gradcu, ki je stališče vojnega ministra še bolj omajal. **V Gradcu namreč** (kot je »Slovenec« že poročal. Op. ured.), **je prišlo do rednega boja med Heimwehrovci in med redno vojsko. Boj je trajal celo uro in se ga je udeležilo 200 vojakov redne vojske. Skandal v Gradcu je bil silno velik. Vest o tem poboju se je kljub strogi cenzuri razširila po vsej državi in napravila bolesten vtis glede na edinost v državni upravi. Vlada je graškega brigadirja takoj odstavila, lovski bataljon premestila v Salzburg, pionirski bataljon poslala na Dunaj, artilerijski oddelek pa takoj poslala na orožne vaje v Dachstein. Dr. Dollfuss je zvalil vso odgovornost na kneza Hartensteina, ki se tudi ni mogel zagovarjati, ker je sam vzdrževal napetost med redno vojsko in med Heimwehrom.**

Nazadnje se je vojni minister Hartenstein tudi vse preveč izpostavljal **v vprašanju protihabsburških zakonov, tako da je njegovo »nerganje« postalo vladi že neljubo.** Znano je tudi, da je član družine vojnega ministra v javnosti **zagovarjal hitlerjevsko propagndo.** Iz vseh teh razlogov je **postalo neobhodno potrebno, da se starega gospoda iznebijo in da prevzame vojno ministrstvo dr. Dollfuss sam, da bo tako lahko nemoteno razpolagal z vso oboroženo silo, če bo treba varovati državo tudi pred notranjimi nasprotniki.**

Imenovanje majorja Feya za glavnega komisarja za pobijanje protidržavnih pokretov je jasen dokaz, **da hoče dr. Dollfuss napraviti konec terorističnim dejanjem, ki pustošijo Avstrijo. Major Fey ima namen, dati krajši odlog zmernejši opoziciji, da se mirnim potom včlani v vsedržavno stranko domovinske fronte, medtem ko bo po narodnih socialistih plinil brez odloga. Najprej bo izšel vladni dekret, ki prepoveduje shranjevanje razstrelilnih snovi vseh vrst. Uredba bo dala kratek odlog za oddajo vseh razstrelilnih snovi. Kdor se tega ne bo držal in bi pozneje pri njemu našli eksplozive, bo kaznovan s smrtno kaznijo. Na ta način misli Fey najhitreje ukrotiti hitlerjevce.**

Zakon o dinamitu

Smrtna kazen za vse zločine z razstrelivnimi snovmi

Dunaj, 13. julija. AA Korbiro poroča: Ministrski svet je izdelal zakon za pobijanje političnih atentatov. Po tem zakonu se bo za časa trajanja naglega sodišča, oziroma do 31. januarja 1935 izvajala izključno smrtna kazen za vse zločine s strelnim orožjem in proti vsem tistim, pri katerih bi se našlo strelno orožje, oziroma razstreliva. Dalje se bo smrtna kazen izvajala tudi pri posebno hudih zločinih, tako po postopku naglega sodišča, kakor tudi pred rednimi sodišči. Za prijave razstreliv in njih izročitev oblastvom je določen rok petih dni.

Dunaj, 13. jul. b. Podkancler knez Starhemberg je odpotoval snoči na povabilo šefa italijanske vlade Mussolinija v Rim.

Smrtni žarki Nikole Tesle

Pariz, 13. julija. AA. Iz Newyorka poročajo, da je znameniti učenjak in izumitelj na področju elektrotehnike Nikola Tesla izjavil ob proslavi svojega 78. rojstnega dne, **da je odkril nove električne valove, ki bodo v bodoče onemogočili sleherno vojno. Ti valovi, je dejal Tesla, bodo imeli napetost 50 milijonov voltov in bodo mogli strmoglaviti na zemljo brodovje 10.000 letal v območju več ko 400 km. Ti valovi bodo imeli tolikšno moč, da bodo na mah lahko ubili več milijonov ljudi. Toda, je nadaljeval Nikola Tesla, ti valovi se bodo lahko uporabljali le za obrambo, ker jih bodo mogle proizvajati le nenavadno velike električne centrale. Vojne ladje bodo pa opremljene z majhnimi instalacijami iste vrste, tako da bo tedaj konec vsakega tekmovanja o premoči na morju, je zaključil Tesla.**

Stavka v Ameriki

San Francisco, 13. julija. b. Položaj v mestu postaja iz dneva v dan vse težji. Pričakuje se samo še rezultat glasovanja, ki ga je organiziral strokovni svet o vprašanju generalne stavke. Če bo glasovanje izpadlo za stavko, potem bo vsa ameriška obala ob Pacifiku odrezana od sveta, ker bodo stavkale vse kategorije delavcev. Kako bo izpadlo glasovanje, ni težko uganiti, ker večina delavstva kaže željo, da se s stavko čimpreje prične. Nekateri delavci so se že danes priključili stavki, ne da bi čakali na izid glasovanja. Med njimi so tudi tramvajski nameščenci. Vojaštvo in policija sta v strogi pripravljenosti, da energično nastopita proti delavstvu, če bi prišlo do nemirov. Ker je komunistična propaganda izredno živahna, je pričakovati težjih dogodkov.

Dunajska vremenska napoved: Zelo oblačno. Nagnjenje k nevihtam. Počasi se bo zjasnilo.

Sven Hedinova usoda

Nanking, 13. julija. TG. Vesti o osvoboditvi Sven Hedinove ekspedicije, **ki so jo zajeli kitajski banditi v Turkestanu, še vedno niso uradno potrjene. Kitajski guverner iz Kašgarja je sporočil vladi, da nima nobenih vesti o usodi ekspedicije in da so vsi napori, da obnovi z ujetniki direktno zvezo, ostali doslej brezuspešni.**

Beck v Rigi

Varšava, 13. julija. TG. Danes je odpotoval v Tallien (Rigo) poljski zunanji minister Beck, da se zahvali za obisk estonskega ministrskega predsednika v Varšavi. Pravijo, da je potovanje poljskega državnika v zvezi s pogajanji za ustanovitev baltskega pakta.

Koncentracijska taborišča na Poljskem

Varšava, 13. jul. TG. Notranje ministrstvo je izdalo uradno poročilo o »prebivalcih v koncentracijskem taboru«. Dozdaj se nahaja v političnem zavetišču 211 jetnikov, med njimi 130 članov narodne ukrajinske organizacije za neodvisnost Ukrajine, 40 jih je iz tabora desničarskih radikalov, ostali so komunisti. Notranje ministrstvo izjavlja, da za enkrat ne misli pošiljati novih jetnikov v koncentracijski tabor.

Nemčija proti tujim listom

Berlin, 13. julija. b. Vlada je prepovedala prodajo vseh inozemskih časopisov. Inozemski časopisi se ne smejo razstaviti na vidnih mestih, ampak jih morajo prodajalci imeti na nevidnem mestu. Istotako jih ne smejo raznašati kolporterji. Inozemski listi se smejo izročiti interesentom le na izrečno željo.

Uspešna borba katoličanov proti nemoralnemu filmu v Ameriki

V Zedinjenih državah Severne Amerike se je že pred leti začela odločna akcija zoper nemoralen film. Ta akcija zaznamuje sedaj velik uspeh. Ustanovila se je **Liga za dostojnost**, ki ima svoje podružnice v vseh večjih mestih USA in ki se razširja po vsem teritoriju zveznih držav. Ligo vodijo katoliški škofje Amerike, pristopajo ji pa v največjem številu tudi nekatoličani. **Zdaj je dobila liga mogočno oporo v ženi prezidenta, gospe Roosevelt, ki je odobrila to akcijo po radio-govoru, ki je v vsej Ameriki vzbudil veliko pozornost in soglasno odobravanje.** Člani lige oznanjajo in izvajajo bojkot proti vsem kinematografskim družbam in lokalom, **ki med drugimi filmi vprizarjajo tudi nemoralne filme, tako, da bojkot zadeva tudi nedolžne predstave. Ker je liga organizirana z ameriškansko spretnostjo v najboljšem pomenu besede, imajo kinematografske družbe, ki so povečini itak v hudi gospodarski krizi, že danes velike izgube.** Zato je umevno, da so filmska podjetja bila primorana stopiti v stik z Ligo za dostojnost, to je v prvi vrsti s katoliškimi škofi, ki so se bili zbrali te dni v Cincinatiju. Na tej konferenci je škof Los Angelesa msgr. Gantwell podal obsežen in zanimiv referat o

Filmski produkciji

Iz tega referata posnemamo, da je znašal pred gospodarsko depresijo inkaso ameriških kinematografov nad 100 milj. dolarjev vsak teden. Kljub gospodarski stiski, 9 milijonov brezposelnih in gladu, ki razsaja med nižjimi sloji USA — tako pravi škofovsko poročilo — **poseča kinematografe tedensko okoli 70 miljonov oseb.** Ameriška produkcija filmov znaša nad 84% vse svetovne produkcije, 90% vseh v Ameriki producitanih filmov izhaja od osem družb, kojih produkcija je koncentrirana v Hollywoodu. To so: Metro-Goldwyn-Mayer Corporation, Fox-Film Corp., Paramount, R. K. O. Pictures, Inc., Warner Bross, Universal Pictures Corp., Columbia Pictures Corp. in United Artists Studio Corporation, v kateri so združeni manjši producenti, kakor n. pr. Douglas Fairbanks Corp., Mary Pickford Corp., Charles Chaplin Corp. in drugi. Vse ameriške filmske tovarne pa so organizirane v »Hays Assotiation«, kateri predseduje bivši minister Hayes. Vsako leto producirajo ta podjetja 480 zvočnih filmov, od katerih se 96% izdeluje v Hollywoodu. **Za to produkcijo se izda letno 100 milj. dolarjev. Drugih 100 milj. gre za reklamo in še 100 milj. stane prodaja in razdelitev po teatrih.** Danes ima USA 16.000 kinematografov, kjer se proizvajajo zvočni ali sinkronistični filmi. Od teh 16.000 gledališč je sedaj 3000 zaprtih zaradi industrijske depresije. Brezzvočnih filmov sploh več ni.

30% brutto dohodkov ameriških filmskih fabrik izhaja od filmov, prodanih inozemstvu. Ameriški produkciji pa je zrastla velika konkurenca v inozemstvu, kjer je ameriški film izgubil svoj monopol, kakor hitro se je iznašel zvočni film, ker je naravno in umljivo, da je vsak narod zahteval film v lastnem jeziku. Ameriški film v inozemstvu pa trpi tudi zaradi tega, ker v vseh evropskih državah obstoja državna cenzura, ki ne dopušča nemoralnih ameriških filmov, oziroma jih znatno črta, kar seveda pomeni izgubo. Po l. 1929 pa je vplivala na padec te produkcije seveda tudi svetovna kriza. Danes n. pr. se nahaja ena največjih družb Paramount v bankerotu. V krizi je tudi velika R. A. O. Pictures(to je Radio Corporation). Fox Corporation je prišla v take težave, da se je iz njih komaj rešila. Edina Metro-Goldwyn-Mayer se ne nahaja v težavah. Razen krize je bilo vzrok temu tudi v tem, da so se gradila ogromna kino-gledišča celo tam, kjer za to ni bilo potrebe. Sploh bodo vsa kino-podjetja prišla pod kontrolo električnih družb, posebno American Telephone and Telegraphe Co., kateri so vse družbe dolžne ogromne vsote.

Moralni bankrot

Preden je bil uveden zvočni film, je bil ameriški film povprečno brez vsake umetniške kvalitete. V zvočnem filmu pa so Amerikanci pokazali svojo ogromno tehnično usposobljenost in s Hollywoodom se začne tudi estetičen dvig in rafinement. Obenem pa se uveljavlja brezmoralni in naravnost pornografični film. **Mnogo filmov, ki se producirajo v Hollywoodu, uči filozofijo, da so zakon, ženska čistost in svetost družine sentimentalnost, katera je iz mode in katere »inteligentni« Američan ne vpošteva. Ti filmi spravljajo na oder problem ločitve, svobodne ljubezni, samoumora, zmanjšanja rojstev in preprečenje spočetja sploh, upravičenost izvenzakonskih spolnih zvez itd. Konkurenca povzroča, da so pričeli podjetniki med seboj konkurirati, kdo bo produciral bolj brezupravstvene filme. Mladini se sugerira, da greha sploh ni, da je zakonolomstvo dovoljen intermezzo »dolgočasnega zakonskega življenja« in da za človeka sploh nohena morala ni obvezna. Imamo film, ki na zapeljiv način slika zapeljevanje, prostitucijo in nudizem. Drug film slika na simpatičen način mater, ki se preda prostituciji, da pomaga sinu, ustvariti si bogato in razkošno kariero. Zopet drug film predstavlja zvodstvo, s katerim si pametna ženska lahko zasluži milijone. Poznan je tudi film, ki predstavlja prve čase krščanstva, obenem pa nemoralen ples, ki je vzbudil ogorčenje po vsem svetu.**

Nemoralni filmi predstavljajo nekako **eno četrtino** ameriških zvočnih filmov. **Omeniti je treba tudi filme, ki predstavljajo življenje in moralo gangsterjev.** Veliko so krivi temu židovski podjetniki ali direktorji. **Ena sama velika filmska fabrika, to je Fox Co. je prosta židovskega vpliva. Vse ostale velike družbe vodijo Židje tako v poslovnem kakor v umetniškem oziru. Žalibog pomagajo tem direktorjem tudi nekateri umetniki in umetnice.** V splošnem pa imajo artisti malo vpliva na vsebino in značaj filmov. Najbolj odgovoren za vsebino je **sceničnі direktor in avtor libreta. Med njimi je žalibog veliko obskurnih pornografov, ki so prišli večinoma iz raznih nočnih lokalov Newyorka oziroma Broadwaya in od katerih jih je 75% brez vsake vere. Tudi njihovo praktično življenje je povečini brezmoralno. Tako je iz Hollywooda postalo ne samo središče resnične umetnosti in literature, ampak tudi središče največjega cinizma, nesramnosti ir razdiranja družbe.**

Kaj pa javnost?

Producenti se izgovarjajo, da občinstvo zahteva take filme. To je pa res samo v zelo omejenem obsegu. **To je samo tisti del publike, ki obstoja iz nemoralnih tipov in iz socialne in moralne sodrge velemesta. Za večino publike pa lahko rečemo, da proti svoji volji in nagnjenju zapada pogubnemu vplivu brezmoralnega filma. To se vidi iz tega, ker brezmoralni filmi nimajo tistega blagajniškega uspeha, kakor so ga pričakovali producenti.** Brezmoralni filmi niso mogli rešiti ameriške produkcije dejanskega in grozečega bankrota. **Najbolj popularni artisti niso tisti, ki predstavljajo svinjarije, ampak tisti, ki podajajo res moralne in res umetniške drame: Jaanet Gaynor,** Marija Dressler, Will Rogers in drugi. Največji uspeh v letošnji sezoni je imela nedolžna šaloigra »Trije prašički«, v kateri ni niti najmanjše nemorale, ampak zdrav humor. Rekord uspeha ima znana »Calvacade« od Fox Company, ki že celo leto navdušuje publiko vsega sveta. Nasprotno pa slišimo da sta od 26 ultraseksualnih filmov lanske in letošnje produkcije dosegla izreden finančni uspeh samo dva, dočim jih je devet imelo malenkosten dobiček, ostali pa so bili deficitni.

Največje zlo za ameriško kinematografsko produkcijo je to, da je pri njej v službi preveč moralno manjvrednih elementov. Če se bo film teh očistil, bo stvar postala popolnoma drugačna.

Potreba energičnih korakov

Treba je podvzeti energične korake — pravijo škofje — če naj se ameriška mladina reši moralne 'dekadence, kakršne ne pozna zgodovina. Zastonj so vsi veliki vzgojni instituti in vse šole, če se bo še nadalje dovolilo kinu, da kvari ameriško mladino. Ena sama ura v kino-gledališču, kjer se predstavljajo brezmoralni in gangsterski filmi, uniči delo enega celega desetletja družinske, šolske in cerkvene vzgoje.

Filmski producenti so se ustrašili in hočejo sami izločiti nemoralne filme

Zanimivo je, da je prišlo na škofovsko konferenco v Cincinatiju odposlanstvo ameriške filmske industrije, **ki izjavlja, da hoče s škofi, oziroma z Ligo za dostojnost sodelovati, da se filmska produkcija dvigne vseskozi na moralen nivo.** Glavni vzrok te kapitulacije je seveda ta, ker je izvrstno organizirana akcija Lige imela za rezultat, **da se filmske dvorane občutno praznijo in da se bodo s časom še veliko bolj, ako filmska industrija ne bo krenila na druga pota.** Škofje so producentom filma odgovorili, da so imenovali komisijo, ki bo strogo nadzirala in kontrolirala filmsko produkcijo v moralnem oziru. Protestna in bojkotna akcija — so dejali škofje — ne bo ponehala, dokler nemoralni film ne izgine iz ameriškega življenja. **Liga absolutno noče oškodovati ali celo uničiti filmske industrije, ker je film lahko najblagodejnejše sredstvo ogromnega pomena za dvig in kulturo naroda. Njen namen je samo, da zastavi pot nemoralni, ki zlorablja film v svoje dobičkanosne namene.** V Ameriki ne sme biti nobenega mesta, ki ne bi imelo lige. Delegata filmske industrije gg. Quisley iz Newyorka in Breen iz Hollywooda sta izjavila, da zastopata 90 odstotkov vse ameriške kinematografske produkcije in da **popolnoma odobravata namene in program lige.** Opozorila sta, da že od l. 1931 obstoja tako zvani moralni kodeks Hays, ki so ga bili podpisali vsi veliki filmski producenti, ki se pa žal nič več ne izvršuje. **Oba delegata sta predložila škofom načrt, kako film nadzirati in cenzurirati. Ta načrt naj bi stopil v veljavo že od 1. avgusta letos dalje.**

Nastop Rooseveltove žene

Največjo pozornost je vzbudilo v Ameriki, ko je nastopila sedaj žena prezidenta Roosevelta sama, ki je izjavila, da se akciji proti nemoralnemu filmu brez rezerve pridružuje. **V to svrho je imela gospa Roosevelt radio-govor, v katerem je globoko obžalovala filme, ki predstavljajo zločince kot simpatične osebe, ki so vredne občudovanja, s čimer se ameriška mladina zavaja v posnemanje in zločinstvo. Istotako obsoja z vso odločnostjo seksualno nemoralo, ki se širi po filmu, ker je to v škodo fizičnega in moralnega zdravja ameriškega naroda. Gospa Roosevelt je končno izjavila, da jo veseli, da so se filmski producenti sami odločili, da v tem oziru izvedejo reformo, ker so sami spoznali ,kako more nemoralen in gangsterski film silno škodovati moralnim in socialnim osnovam družbe.**

Akciji katoliških škofov se je pridružil tudi glavni rabin dr. David **Philippson**, ki je pisal nadškofu MacNicolasu v Cincinatiju pismo. V tem pismu naznanja glavni rabin, da so se združili vsi pošteni Židje na zboru vseh ameriških sinagog ter sklenili resolucijo proti nemoralnim filmom in so osnovali tudi posebno ligo.

Tako vidimo, kako je akcija ameriških katoličanov imela vseskozi velik uspeh.

*

Zakon o mestih sprejet

Belgrad, 13. jul. m. Na današnji seji senata je imel po prečitanju zapisnika včerajšnje seje dr. Krulj kratek komemorativni govor radi smrti senatorja Petra Kostića iz Prizrena. Nato so govorili dr. Kotur, Peter Gjirlić (Narodni klub), dr. Josip Nemec in dr. Benjamin Šuperina (Nar. klub). Ob pol 5 se je pričela nova seja in so govorili Daka Popović, prota Steva Mihajldžič, dr. Šverljuga ter Jovan Banjanin. Senat je nato sprejel zakon o mestnih občinah v načelu s 58 proti 4 glasovi, v podrobnosti pa s 57 proti 4 glasovi. Nato je bila seja zaključena in s tem tudi poletno zasedanje senata, ki odhaja na počitnice.

Osebne vesti

Belgrad, 13. jul. m. S kraljevim ukazom sta vpokojena Milorad Jovanović, načelnik oddelka za gozdarstvo, in Jovan Gačić, inspektor oddelka za gozdarstvo, oba v ministrstvu za gozdove in rudnike. Za načelnika oddelka za gozdarstvo je postavljen dr. Žarko Miletić, dosedanji inspektor oddelka za gozdarstvo.

Belgrad, 13. jul. m. Na tehnični fakulteti v Ljubljani je napredoval v 3. pol. skup. I. stopnje izredni profesor ing. Igo Pehani. V 4. pol. skup II. stopnje pa je napredoval dr. Rudolf Kropivnik, profesor učiteljišča v Ljubljani

14. julij - francoski narodni praznik

Ljubljana, 13. julija.

Zgodovina naše narodne osvoboditve in povojne borbe za ohranitev narodnih dobrin, ki nam jih je prinesla zmaga v svetovni vojni, nas je tako tesno združila s Francijo, da ni nikakor pretirano, če rečemo, da smo zaživeli ž njo neke vrste skupno narodno življenje in imajo dogodki, veseli in žalostni, v eni državi svoj naravni odsev tudi v drugi. Tako je francoski narodni praznik 14. julija postal tudi naš narodni praznik, ki nas vsako leto spominja na življenjsko skupnost obeh narodov, ki naj nikdar ne neha.

Francoski narod si je izbral kot svoj narodni praznik obletnico onega dne v svoji veliki domovini, ko je priprosto ljudstvo začelo svoj zmagoslavni pohod za svoje pravice in je na razvalinah državne ječe Bastille zasadilo prapor svobode in enakopravnosti. Prevrati v zgodovini narodov so vedno boleči. Tudi francoski preporod so spremljale bolečine in za prvo ljudsko zmago na Bastille so prišli še novi boji, ki so zahtevali mnogo, mnogo bolečih žrtev. A svoboda in enakopravnost vsakega in vseh, ta dragulj moderne kulture, ki ga danes ponekod zopet sramotno teptajo po blatu, sta ostali in sta prešli v zakladnico vseh modernih in kulturnih narodov. 14. julij je torej v zgodovini Francije spominski dan na žrtve, ki so pale za svobodo in za dostojanstvo človeške osebnosti, obenem pa tudi vsakoletna manifestacija za ideale svobodnega človeka in za enakopravnost in bratstvo vseh ljudskih slojev. V

Albert Lebrun
predsednik francoske republike

dobi diktatur, ki se pojavljajo pod različnimi imeni in ki sirovo zanikujejo pravice človeške osebnosti, pravice, ki jih ni dal noben pozitivni zakon, marveč jih je zajamčilo že božje pravo, je ne samo prav, marveč tudi neobhodno potrebno, da na praznik svobode vsi, ne samo Francozi, poudarimo proti naraščajoči samovolji »führerjev« nedotakljivo dostojanstvo ljudstva in pravic posameznega človeškega bitja.

Dokler bo Francija obhajala še svoj 14. julij — in mi smo prepričani, da temu prazniku še niso postavljene meje v bodočnosti — se nam ni treba bati, da bi kedaj iz naše kulture izginili ideali prave demokracije, ki daje zrelemu ljudstvu in samo njemu, da izoblikuje po svoji preudarnosti dom, v katerem išče svojega zemeljskega blagostanja. Dokler se bomo tudi mi navduševali za vzore, ki jih poveličuje 14. julij, dokler bo francoski narodni praznik še zmogel razgibati tudi našo notranjost, nas ni treba biti strah pred gibanji, ki bi rada, da pozabimo, da je vsa naša zgodovina le boj za svobodo iz verig raznih, nam sovražnih diktatur, in da bomo postali le veliki, če bomo tudi v bodočnosti z največjim spoštovanjem varovali svetinjo svobode, ki je vladarsko žezlo kulturnega ljudstva. Francija in Jugoslavija, Francozi in mi imamo še iste svetinje. Za to pa tudi lahko z isto prisrčnostjo skupaj slavimo praznik svobode — 14. julij.

★

Ob priliki francoskega narodnega praznika bo francoski konzul g. Romeran položil venec ob 10.25 na spomenik Ilirije, ob 10.30 pa na Vodnikov spomenik. Od 11 do 12 bo recepcija na francoskem konzulatu. Konzularni urad je danes zaradi praznika zaprt.

Redek jubilej

Evo vam fanta od fare...!

Dne 13. julija leta 1854 je prikričal na ta svet na Cegelnici pri Novem mestu naš jubilant, starosta učiteljstva, gosp. Dular Franc. Osnovno šolo, tedaj normalko, je obiskoval v Novem mestu, nato pa je vstopil v gimnazijo, na kateri so poučevali takrat očetje - frančiškani. Dovršil je 7 razredov, zadnje leto svojega šolanja pa se je vpisal v IV. letnik učiteljišča v Ljubljani, kjer je leta 1875 prestal maturo.

Dne 1. oktobra istega leta je prišel kot učitelj v prijazni — vinorodni Semič. Tam je bistril semiške glavice 18 let. Po tej dobi je bilo prazno učiteljsko mesto v Vavti vasi. Zaželel si je v rojstni kraj svoje matere, katera je bila doma iz stare znane družine Dularjeve (Mlinarjeve). Želja se mu je izpolnila. Dne 1. oktobra leta 1893 je nastopil službo v Vavti vasi, kjer je moral sam poučevati 236 otrok. Tako množino otrok je poučeval in

vzgajal popolnoma sam do leta 1905, ko je bila šola razširjena v 2 razrednico in je dobil v pomoč učiteljico. Pod njegovim vodstvom je bilo sezidano tudi novo šolsko poslopje in obenem šola razširjena v trirazrednico leta 1908. Po 35 letnem truda in sadov polnem službovanju je bil leta 1910 upokojen.

Naš jubilant pa ni bil le vzgojitelj in učitelj med štirimi stenami, ampak se je že v tisti dobi prav pridno udejstvoval tudi izven šole, kot izvrsten sadjar, marljiv čebelar in vzoren vinogradnik. Vešč je bil tudi kmetijstva, v kateri stroki se je izpopolnil v kmetijskem tečaju na Slapu pri Vipavi in na kmetijsko - poučnem potovanju po Češkem leta 1908. Kmalu po prihodu v Vavto vas si je kupil precej veliko parcelo v Straži in jo spremenil v krasen vinograd in z lastnim zgledom učil ljudi vzgajati trte. Sčasoma si je postavil tudi lepo zidanico s skromnim stanovaniem. V ta miren domek se je tudi ob upokojitvi preselil s svojo sestro Ivanko, ki mu je ves čas službovanja pridno gospodinjila. Ta njegova sestra je na enorazrednici v Vavti vasi tudi poučevala deklice v ročnih delih. Pripomnimo, da je tudi po smrti svoje sestre ostal samec. Oskrbel si je gospodinjo-postrežnico iz vrst svojega sorodstva, katera vestno skrbi za njegov telesni blagor.

Naš fant-jubilant je še čvrst in krepak, saj kljub svojim osmim križem sam obdeluje svoj vinograd, to je: opravlja vsa dela in tudi okopava sam. V drugem letu svojega službovanja se je lotil čebelarstva, s katerim se je vsa leta prav strokovnjaško pečal. Čebelice so mu še danes najljubše prijateljice, ki mu vračajo njegovo skrb dan za dnem prav pridno. Ima namreč vedno v zalogi medu (ki spada med tri najboljše reči), s katerim tudi došlim gostom prav rad postreže kakor tudi z žlahtno kapljico iz zidanice.

Poeti ima dela vedno zadosti v svojem vinogradu in pri čebelicah in kakor sam pravi: »sebi v kratek čas, ljudem v korist« popravlja tudi pot, ki vodi do njegovega doma in naprej med vinogradi. — Pozimi pa si preganja dolg čas z reševanjem šahovih nalog v »Slovencu«. Je namreč tudi zelo dober šahist, katere igre se je naučil še v Semiču.

Ker živi zelo zmerno in redno, ne pozna nikake bolezni, niti glavobola.

Vsi njegovi sofarani mu želimo, da bi ga Bog ohranil zdravega, krepkega, veselega in zadovoljnega, ter mu dal doživeti 100 letnico.

Cenj. naročnikom!

Da izključi dvome in netočno pojmovanje člena 3. v »Pravilniku« za

nezgodne podpore

je lastništvo »Slovenca« spremenilo omenjeni čl. 3., ki je imel doslej to-le besedilo: »Dediči onega rednega naročnika, ki ima naročnino plačano za najmanj mesec dni od dneva nesreče vnaprej, prejmejo...«

Za bodoče se čl. 3. glasi:

»Dediči naročnika, ki se smrtno ponesreči, dobe 10.000 Din podpore, če je imel ponesrečenec **za isti mesec, ko umrje, naročnino plačano,** in so dani vsi drugi pogoji.«

S tem je obenem za naročnike omiljen glavni pogoj, ki zagotavlja posmrtno ugodnost.

Občinske volitve v Dolnji Lendavi

Upravno sodišče v Celju je pod številko R. 35/34-6 izdalo naslednjo odložbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 10. junija 1934 vršile v občini Dol. Lendava, srez dolnjelendavski, se je v volilnem imeniku vpisani Jaklin Štefan, notarski uradnik v Dolnji Lendavi, v odprtem roku 8 dni po dnevu volitev pritožil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po § 50. zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožba se zavrne.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi.

Pritožitelj trdi, da so se pri volitvah za občinski odbor zgoraj navedene občine dogodile sledeče nepravilnosti:

1) Da je volilec Szep Evgen pred volilno komisijo vplival na volilca Fuchsa Janoša, da je volil za Bačičevo listo.

2) Da so na volišču samem agitirali za Bačičevo listo Neubauer Josip, Žerdin Ivan, Schaffhausser Andrej, Klar Josip, Weiss Žiga in dr. Klar Fran.

3) Da je predsednik volilnega odbora Pečnik Drago sugestivno vplival na volilce v prilog liste Bačiča Arpada s tem, da je pri vprašanju, koga voli kak volilec, imenoval ime »Bačič« z večjim povdarkom kakor ime drugega kandadata dr. Peterlina in da je imenoval Bačiča nekaj časa dosledno na prvem mestu.

4) Da je bil predsednik volilnega odbora radi razgovora s sreskim načelnikom dr. Trstenjakom nekaj časa odsoten iz volilnega lokala, ne da bi bil za ta čas imenoval svojega namestnika.

5) Da se je vprid Bačičeve liste agitiralo z dejstvom, da je sreski načelnik dr. Trstenjak že okoli 9. ure glasoval za Bačičevo listo.

Upravno sodišče je o pritožbi naslednje razmotrivalo:

ad 1) Iz zapisnika o poslovanju volilnega odbora v času glasovanja izvira, da je ob 7.36 vplival volilec Szep Evgen na volilca Fuchsa Janoša, da voli Bačičevo listo; in da je Fuks Janoš izjavil, da ni slišal ničesar. Pa tudi, če bi bilo res, da je Fuks le radi Szepovega vpliva glasoval za Bačičevo listo, bi ta nepravilnost ne mogla vplivati na izid volitev, ker znaša razlika med kandidatnima listama 48 glasov.

ad 2) Pritožitelj ne navaja pri tej točki nobenih konkretnih podatkov: na koga so imenovani vplivali in s kakšnim uspehom. Iz volilnega zapisnika, na katerega se sklicuje pritožitelj, pa izvira, da je Žerdin Ivan došlemu volilcu Horvatu Štefanu podal roko in mu je nekaj šepetal, a imenovani volilec je glasoval za listo dr. Peterlina.

Žerdinovo vplivanje potemtakem ni imelo nobenega uspeha.

Nadalje izvira iz volilnega zapisnika, da sta se volilca Klar Josip in Neubauer Josip nahajala na volišču, t. j. v odprti predsobi pred volilnim lokalom in na prostoru nad stopnicami, preden sta volila, dve uri in sta vplivala na volilce v prid Bačičeve liste.

Tudi na to ugotovitev se upravno sodišče ne more ozirati, ker ni navedeno, na katere volilce sta Klar in Neubauer vplivala in če so dotični volilci drugače glasovali, kakor so bili namenjani.

ad 3) Glasom izjave predsednika volilnega odbora v zapisniku o poslovanju volilnega odbora po končanem glasovanju je predsednik na prvem mestu imenoval Bačičevo ime zato, ker je bila Bačičeva lista prva vložena, a glasneje ga je izgovarjal zato, ker ima to ime mnogo vokalov, vsled česar se lažje izgovarja; z ozirom na sklep volilnega odbora pa je pozneje predsednik imeni obeh nosilcev menjaje izgovarjal.

Iz navedenega izvira, da se ne more reči, da je predsednik volilnega odbora sugestivno vplival na volilce v prid Bačičeve liste. Sicer pa ne navaja pritožitelj nobenega volilca, ki bi se bil dal vplivati z zgoraj opisanim postopanjem predsednika volilnega odbora.

ad 4) Iz zapisnika o poslovanju volilnega odbora v času glasovanja je razvidno, da je sreski načelnik dr. Trstenjak pozval predsednika volilnega odbora v drugo sobo, kjer sta govorila nad 1 minuto. Ta kratka odstranitev predsednika volilnega odbora iz volilnega lokala se pa ne more smatrati za bistveno nepravilno, osobito, ker pritožitelj ne trdi, da se za predsednikove odsotnosti tudi ostala člana volilnega odbora ne bi bila nahajala v volilnem lokalu.

ad 5) Ta dogodek se je pripetil pred cerkvijo torej izven volilnega lokala. Izven volilnega lokala pa je volilna agitacija dovoljena, kolikor nima že znakov nedopustnih dejanj, navedenih v §§ 72 in 73 zakona o volitvah narodnih poslancev.

Pritožba je torej neosnovana.

Celje, dne 25. junija 1934.

Cerkev - spomin na svetovno potovanje

Maribor, 11. julija.

Na prijaznem gričku Žabjeku v fari Laporje pri Slov. Bistrici je zrastla lepa bela cerkvica, ki od daleč prijazno pozdravlja potnika, potujočega po glavni cesti iz Bistrice proti Poljčanam. Zgradba te cerkvice ima svojo posebno zanimivo zgodovino; postavljena je kot spomin na srečno prestalo potovanje okoli sveta, ki ga je izvršila gdč. Nežika Tkavc, laporska rojakinja in sestra župnika pri Sv. Petru pri Mariboru gosp. Antona Tkavca. Življenje gdč. Nežike Tkavc je tipičen primer sposobnosti slovenskega človeka. Zaneslo jo je že zgodaj v mladosti v svet. S svojo darovitostjo in sposobnostjo je prišla visoko, postala je že pred vojno družabnica najbogatejše žene v Bostonu v Ameriki, gdč. Dexter, ki je lastnica velikih rudnikov, tovarn in drugih podjetij, ter spada v razred največjih ameriških bogatašev. Gdč. Dexter je kot pristna bogata Američanka mnogo potovala, med vojno pa je napravila s svojo družabnico Tkavčevo nevarno potovanje okrog sveta. V zahvalo za rešitev iz vseh nevarnosti se je gdč. Tkavčeva zaobljubila, da bo pozidala na Žabjeku cerkev. In zaobljubo je res izvršila. Po načrtih znanega mariborskega ing. arh. Czeikeja je dala postaviti cerkvico, ki jo je lepo preslikal mariborski cerkveni slikar Franjo Horvat, oltar pa je napravil priznani naš umetnik Ivan Sojč. Cerkev bo posvečena letos dne 29. julija v čast Presv. Srcu Jezusovemu. Kip presv. srca je kupila graditeljica v Parizu. Cerkev bo potem uvrščena med laporške podružnice. Na redko slavnost se pripravlja že sedaj vsa okolica.

Cerkveni vestnik

Karmel na Selu. V ponedeljek, 16. julija, na praznik Karmelske Matere božje bo v karmelski cerkvi na Selu pri Ljubljani ob 4.30 tiha sv. maša, ob 5.30 slovesna sv. maša, nato več tihih sv. maš. Ob 16 pridiga in pete litanije. — V nedeljo in ponedeljek bo od 16.30 do 18.30 izpostavljeno Najsvetejše. V nedeljo bo med tem časom prilika za sv. spoved. Na karmelski praznik se v karmelski cerkvi dobe popolni odpustki kakor o porcijunkuli (pod navadnimi pogoji).

Pictor:

Petero podob o Piju X.

V.

Salvete Christi vulnera!

S temi besedami se začenja pismo, ki ga je svojemu prijatelju za prvi petek v mesecu — v juliju 1914 pisal — prijatelj iz Rima. Pismo se dalje glasi tako-le:

»Danes: 1. julija: sem bil navzoč pri papeževi sv. maši v Sikstinski kapeli. Zakaj ponavljam začetni stih slovesne himne današnjega praznika sv. Rešnje Krvi? Opazoval sem kretnje, in kolikor se je dalo, tudi obraz svetega očeta. Bojim se, da bomo Pija X. kmalu izgubili. Velika teža mora ležati na njegovem srcu. Duh in tragika, ki sta Michelangelu dala povod in snov za njegovo »Poslednjo sodbo«, prevzemata vedno bolj tudi našo dobo. »Prepričani smo, da je v teh hudih dneh naša edina tolažba v Mariji.« To so besede, ki jih je dejal Pij X. in ki povedo vse. Ali se ni krščanstvo v boju za plemenitost in poštenost, pa tudi v boju za resnico in pravico, oklenilo vsak čas Pomočnice kristjanov? Kolikor morem, zasledujem v teh zadnjih tednih vse izjave in odredbe sv. očeta, ker se mi vidi, da gremo velikim dogodkom naproti...«

Še tisto leto, še tisti mesec (julij) je s svojim 26. dnem otvoril vrata tem velikim dogodkom in posredno: vsem njih žalostnim posledicam.

Pij X. se je s pismom in z besedo pri vseh merodajnih osebah raznih držav mnogo prizadeval, da bi odstranil prepir in preprečil spopad med krščanskimi narodi.

Državni tajnik, kardinal Merry de Waal, je s papežem vred s strahom slutil, da se bliža huda ura narodov.

Opomin za opominom, eden bolj očetovski od drugega, je prihajal iz Vatikana kakor golob z oljčno vejo na vse strani.

Pogosteje ko kdaj prej je stopil Pij X. na vatikanski vrt pred podobo Lurške Device, ki jo je dal postaviti v spomin 50 letnice proglašenja verske resnice o brezmadežnem spočetju M. D. »Pokora, pokora, pokora!« je s tihim klicem zvenelo s spominske podobe. Pija X. je obhajala velikodušna misel na žrtev.

Duh te žrtvene miselnosti se kaže tudi iz nagovora, ki ga je 17. julija 1914 govoril mladim novim doktorantom na Gregorijanski univerzi, zbranim pri sv. očetu ob posebni avdijenci.

»V misalu inter festa pro aliquibus locis morete danes najti tudi praznik De humilitate B. M. V. Srčno želimo, da bi se skorej približal dan, ko bi dosegel čast naših oltarjev ponižni služabnik Marije Device: Contardo Ferrini. Bolj je prodiral v globine znanosti, manjši se mu je kazal obseg njegovega znanja. Vse znanosti, ki znanstvenika ne narede krepostnega, so zanj le majhnega pomena. Kdor hoče biti kristjan in od Boga prejeti ter ohraniti milost vere, mora imeti ponižno srce. V 99 slučajih, pravi Contardo Ferrini, je vzrok nevere prevzetnost. Imejte v visokem spoštovanju dve nerazdružljivi prijateljici: vero in vedo, pa tudi ponižnost in čistost. Pomnite pa, da brez žrtev ne morete priti do spoznanja in verovanja resnice. Kdor bi hotel biti raje velik ko ponižen, bo skorej skusil pomen besed, ki jih je pela ponižna Devica: razkropil je nje, ki so napuhnjenih misli. Ponižni duh se rad ukloni resnici kjerkoli in kakorkoli mu pride nasproti. Nedavno smo brali predavanje odličnega znanstvenika, po katerem se veri nikoli ni bati vede; nasprotno pa se je morala že velikokrat veda umakniti veri. Kdor ne more verovati, tudi v vedi ne bo mogel napredovati. Verujte v moč in zmago Cerkve in borite se z njo vred za vero in resnico. A vedno s ponižnostjo, nam tantummodo humilibus dat Deus suam gratiam. Gratia quam maxima est pro Ecclesia pati et contemni.«

Pro Ecclesia pati et contemni. To oboje je bil obilen delež Pija X. na Petrovem prestolu.

Gromenje, ki je naznanjalo hudo uro narodom, je postajalo vedno glasnejše.

Pij X. je obžaloval, da se njegovi dekreti o pogostnem sv. obhajilu še niso dovolj izvedli v katoliškem svetu.

»Unde ememus panem, ut hi manducent. Kdo jih bo podpiral na bojiščih, da ne bodo omagali na potu. Nonmilli de longo venerunt.«

Mladina, ki je slišala glas o zgodnjem in pogostnem obhajilu otrok, takrat še ni dorasla za vojaško puško. Ta mladina je šele po vojni vstala in videla ter spoznala, da je starejši rod v marsičem preslišal besedo Pija X.

Nepokorščina je bila že mnogokrat povod mnogih kriz. Kjer se neha pokorščina, tam se neha milost. Pokorščina se ne moti, četudi se moti predstojnik.

Pij X. je bil pokoren resnici, pravici in postavi; zato je imel toliko vere in ljubezni za lepšo bodočnost Cerkve in človeškega rodu.

Merilo ljubezni je pa pokorna, prostovoljna žrtev.

Pij X. je bil na vseh postajah svoje duhovniške službe odločen duhovnik in najodločnejši kot poglavar vesoljne Cerkve. Ni se bal žrtev za sveto stvar. Veliko jih je že položil na Gospodov oltar in pripravljen je bil, da prinese tudi še žrtev svojega življenja.

Topovi svetovne vojne so zagrmeli. — Možje so padali, žene so plakale; sinovi so umirali, matere so zdihovale; kri in solze so močile zemljo, ki je kazala, da bo rodila le še trnje in osat.

»Salvete Christi vulnera!«

Pij X. je stopil pod križ. V duhu je videl, kako so se Kristusove rane vnovič odprle in zakrvavele v neštevilnih ranah in mukah njegovega mističnega telesa. V duhu je gledal Dolorozo pod križem, kako je trpela v silnih bolečinah tolikih žena in mater.

»Salvete Christi vulnera!«

»Gospod, pridruži svojim ranam tudi rano mojega srca; pridruži svoji žrtvi tudi žrtev mojega življenja!«

Pij X. je bil uslišan 20. avgusta 1914.

V cerkvi sv. Petra, blizu oltarja Gospodovega darovanja v templju, stoji podoba Pija X., ki jo je v mormor izklesal kipar Astorri.

Podoba predstavlja svetega papeža, ljubečega pastirja, ki se ob začetku svetovne vojne izroča Bogu kot žrtev za svojo čredo.

Mnogi, ki so to podobo videli, so grajali njeno nepodobnost s papežem Pijem X. Reliefi bronastih vrat pod kipom se spominjajo glavnih del velikega papeža.

Morda je teh petero podob o Piju X., ki nam jih je zarisal »pictor«, vernejši posnetek in sličnejši obraz, kot je ta, ki ga je vklesal sculptor. Beseda je oblikovitejša ko kamen.

Ljubljanske vesti:

Nove stavbne prijave

Ljubljana, 13. julija.

Medtem, ko so prejšnja leta ljudje, ki so nameravali poleti graditi, vlagali prošnje in prijave za nove gradnje že pozimi, oziroma vsaj spomladi, letos tega ni bilo in je ob začetku letošnje stavbne sezone izgledalo prav obupno. Kazalo je skoraj, da bo vse naše zidarsko delavstvo brezposelno. Počasi pa so le pričele prihajati nove stavbne prijave in tako se tudi letos v Ljubljani še kar nekaj gradi in zida. Da vlagajo stavbne prijave razni posamezniki tako pozno, tako rekoč na višku sezone, je nedvomno vzrok — ne v pomanjkanju gradbene volje — pač pa v pomanjkanju gotovine, oz. v zamrznjenih kreditih, ker pač mnogi niso vedeli, ali sploh bodo mogli graditi. Od našega zadnjega poročila o gradbenih prijavah pa se jih je dosedaj nabralo že precej.

Najvažnejša je prijava društva sv. Vincencija Pavlanskega, ki namerava spojemu »Jozefišču« ob Zrinjskega cesti prizidati še drugo poslopje. To poslopje je razsežno ter bodo stroški nedvomno presegali 200.000 Din. — Uradnik Andrej Golob bo zgradil na Ljubljanskem polju, za topničarsko vojašnico, visokopritlično hišo, ki bo veljala okoli 150.000 Din. — Anica Urh namerava zgraditi ob Aljaževi ulici v Šiški enonadstropno hišo, ki bo tudi veljala 150.000 Din. — Narodna banka namerava svoje poslopje v Knafljevi ulici nadzidati in dograditi eno stanovanje. — Ljubljanska kreditna banka bo v zvezi z drugimi interesenti adaptiraia svoje poslopje na Tyrševi cesti 67 in ga preuredila v tovarno kuvert. — Meta Meglerjeva, soproga dr. Meglerja, je zaprosila za stavbno dovoljenje za pritlično trgovsko poslopje na Miklošičevi cesti, na prazni parceli nasproti podružnice »Slovenca«. — Trgovec Jusip Rus namerava preadaptirati svojo hišo na Cankarjevem nabrežju 13. — Posestnik Josip Zrimec bo nadzidal svoji hiši na Hradeckega cesti 41 eno nadstropje ter ga adaptiral. — Veletržec Ivan Knez bo v svoji hiši na Celovški cesti (pod Bellevujem) dozidal dvoje stanovanj. — Stavbenik Danijel Battelino bo napravil v Podmilščakovi ulici 16 kletno stanovanje in prizidal drvarnice. — Železniški invalid Franc Mazi je zaprosil za postavitev trafike pred »Figovcem«, enako prošnjo za trafični paviljon na Dolenjski cesti je vložila žena vojnega invalida Juljana Brglez. — Posestnik Josip Novak bo ob Gerbičevi ulici zgradil visokopritlično hišo, ki bo veljala okoli 120.000 Din. — Vložene so bile tudi razne prošnje za manjše adaptacije, za naprave drvarnic, za hišne kanalizacije, za napravo ograj itd. Vloženih pa je bilo tudi več prošenj za uporabno dovoljenje za že izvršene stavbe.

Trgovci imajo sitnosti z računi

Namesto 1 Din 80 Din, namesto 5 Din 300 Din

Ljubljana, 13. julija.

Ljubljanski in tudi okoliški trgovci, obrtniki, mesarji in gostilničarji občutijo zadnji čas hude neprilike zaradi računov za prodano blago. Davčna oblast je po organih finančne kontrole odredila strožje nadzorstvo nad prodajalci in kupci. Pred mnogimi trgovinami so se postavili kontrolni organi, ki so vsakega, iz trgovine odhajajočega kupca pobarali, kaj je kupil in kakšen račun je prejel. Na ta način so zalotili več trgovcev in drugih obrtnikov, da niso izdali pravilno žigosanega računa. Glavno pravilo za račune je, da morajo biti izrecno žigosani od davčne uprave. Izvzeti so le listi, ki imajo posebno dovoljenje od finančnega ministrstva, da smejo sami žigosati, in če uporabljajo monopolske obrazce. Za nepravilne račune so določene hude kazni. Tako je za račune, ki niso pravilno žigosani, določena 50 kratna kazen in morajo prestopniki plačati namesto 50 par kar 25 Din kot kazen in 30 Din za izdano sodbo. Namesto 1 Din kar 50 Din kazni in 30 Din za sodbo! Še občutnejša je kazen pri tako zvanih nabavnih knjižicah, ki jih izdajajo trgovci in mesarji raznim strankam, ki jemljejo svoje potrebščine na kredit. Za nabavno knjižico je treba plačati celoletno 5 Din. Nabavna knjižica pa mora biti žigosana pri pristojni davčni oblasti. Nekateri trgovci in obrtniki, zlasti mesarji, pa so bili mnenja, da ni treba nositi teh knjižic na davkarijo. Nalepili so 5 Din v kolkih na knjižico; toda to ne velja. Ti bodo kaznovani prav občutno; davčna oblast jim bo namreč naprtila 250 Din denarne kazni in pa 50 Din za sodbo. Torej namesto 5 Din kar 300 Din.

Pri davčni oblasti za okolico je prišlo že cel kup prijav zaradi nepravilnih računov. Jih je do 300. Kazni še niso bile izrečene. Bodo pa nekateri okoliški trgovci, obrtniki in drugi prav občutno kaznovani. Tudi davčna uprava za mesto je prejela že do 200 ovadb. Doslej je bilo kaznovanih 50 trgovcev in drugih obrtnikov za prav občutne zneske, zakaj pri nekaterih so ugotovili po več nepravilno žigosanih računov, a za vsakega se kazen posebej določi. Tako je bila neka ljubljanska modistinja kaznovana z 2000 Din, neki trgovec z 2189, zopet drugi po 996, 590, 203, 254 Din itd. Baje bo neki trgovec prejel še občutnejšo kazen, ki presega 10.000 Din.

Davčne uprave imajo strog nalog voditi točno evidenco o vseh žigosanih računih in hkratu tudi kontrolo nad njimi. Finančna oblast računa, da bodo ti računi nesli po vsej državi do 300 milijonov dinarjev. Mnoge stranke so že prinesle na davkarijo po 100 računov, za katere so prejele določeno nagrado. Tudi med temi računi so se našli taki, ki niso bili pravilno, od davkarije žigosani. Po ljubljanskih gostilnah imajo plačilni natakarji velike sitnosti, kajti mnogi se branijo plačati predpisano takso za račun.

Vtisi s protibrezbožne razstave

Švicarska katoliška ljudska zveza (katoliška akcija), ki je sodelovala pri zamisli in organizaciji protibrezbožne razstave, je izdala naslednjo izjavo o važnosti te razstave:

Razstava nazorno dokazuje nepobitno dejstvo, da so v Rusiji res preganjani milijoni vernikov. Po vsem svetu se morajo verniki končno že zavedati, da se borbena brezbožnost ne širi samo v Rusiji, kjer ima najvarnejše zavetje, marveč da po vsem svetu živahno deluje. Tisoči ljudi v Franciji in drugod, med njimi zlasti mladina in delavci, so že okuženi po brezbožni propagandi. Z brezbožnostjo se utrjuje razredno sovraštvo in se koplje nepremostljiv prepad med stanovi.

Ta resna nevarnost mora v vsaki krščanski duši zbuditi odločen odpor. Vsi verniki se morajo kot nepremostljiv jez ustaviti grozeči povodnji brezbožnosti.

Ob tako strašnih pojavih sovraštva in protiverskega boja se v srcih vernikov vseh veroizpovedi zbuja enako čuvstvo sočutja in bolečine. Ganiti nas morajo zadnje besede ruskega duhovnika, ki je umrl za krščansko vero: »Bratje, ni več časa za prepire in razdore med kristjani. Tekmujmo v ljubezni, ne pa v sovraštvu.« Te besede so zapisane pod lepo Kristusovo sliko kot uvod v razstavo. To ni krivoversko popuščanje v verskih resnicah, marveč skupno prizadevanje za obrambo krščanstva.

V naših srcih naj se moč svete vere prebudi k novemu življenju. Naša vera naj sveti kakor luč na gori. Naš zgled in naša dejanska krščanska ljubezen naj bo živa obramba krščanstva.

Razstava naj da katoliški akciji mogočen pogon, da se duhovniki in laiki zedinijo v vzvišenem poslanstvu za obnovitev Kristusovega kraljestva in krščanskega duha v narodnem in javnem življenju, ki je postalo že skoraj popolnoma brezbožno.

To so vtisi in opomini švicarske katoliške akcije ob protibrezbožni razstavi.

Protibrezbožna razstava je sedaj v Ljubljani v pritličju mestne dekliške šole poleg cerkve sv. Jakoba. Odprta bo samo še tri dni; vsak dan od 9. do 12. in od 3. do 7.

Razen odličnih gospodov, ki so prisostvovali slovesni otvoritvi, so si razstavo med drugimi ogledali tudi škof dr. J. Gnidovec, ljubljanski župan dr. Dinko Puc i. dr. Razstava je izredno zanimiva in važna.

Živahne kupčije s hišami

Ljubljana, 13. julija.

Kupčije s hišami in zemljišči so bile junija prav živahne. Zemljiška knjiga je zaznamovala 59 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 4,208.519 Din. Pri davčni upravi za mesto je bilo prijavljenih 18 kupnih pogodb za 3,241.135 Din. Med drugim je bilo prodanih 6 hiš za 1,811.875 Din. V Pleteršnikovi ulici je bila prodana hiša št 9 za 200.000 dinarjev. Zasebnica Marija Fatur je kupila hišo št. 90 na Tyrševi cesti za 390.000 Din. Ing. Mirko Müller, ravnatelj Solvay-tovarne v Vukovaru na Hrvatskem je kupil od elektrotehnikove žene Ivane Tomšičeve hišo št. 9 za Bežigradom za 425.000 Din. V Spodnji Šiški v Gubčevi ulici so kupili Hrehoričevi dediči hišo št. 10 za 384.000 Din. Družba »Ekonom« je kupila na Gosposvetski cesti hišo št. 12 za 395.000 Din. Nekatera stavbišča v mestu so bila prav drago prodana, tako v k. o. Gradišče po 298 Din m², v k. o. Kapucinsko predmestje po 530 Din m² in Spodnji Šiški po 270 Din m². Splošno so bile cene zemljiščem od 10 do 100 Din m².

V ljubljanski okolici je bilo junija 41 kupnih pogodb za 967.384 Din. Prodane so bile manjše kmetije za 20.000 do 30.000 Din. Splošno pa se je svet okoli Ježice, Št. Vida nad Ljubljano in v Zgornji Šiški precej podražil.

V II. četrtletju je bilo 174 kupnih pogodb za 10,085.075 Din.

Sitnosti kolesarjev zaradi taks

Mnogi kolesarji v mestu in okolici se niso brigali za rok, ki je bil določen za plačilo kolesarske takse. Ti zamudniki so bili sedaj prijavljeni davčni oblasti. In davčna uprava jih je kaznovala z denarno kaznijo. Mesto 20 Din, so morali plačati 60 Din.

Ljubljanska okolica ima poleg mariborske največ koles, namreč nad 13.800. Od teh je bilo 4500 lastnikov koles, ki jih niso prijavili. Davčna uprava za okolico jih je sedaj kaznovala in tako bo teh 4500 kolesarjev plačalo davčni oblasti prav lepo vsoto 270.000 Din. Tudi mestna davkarija pridno nalaga kazni kolesarjem - zamudnikom. Davčna uprava ima z njimi mnogo posla. Kaznovanih je bilo do 1000 kolesarjev.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob pol 9 dva sporeda:
»MOJA ŽELJA SI TI« (Roland Colman in Kathy Francis) in »OB ZORI« (Rudolf Forster).

⊙ **Pogreb Puntarjeve Zorice** bo danes ob 16 iz mrtvašnice na Stari poti 2.

⊙ **Novo mašo** bo pel g. Milan Kopušar jutri ob 10 v župni cerkvi v Šiški. Pridigal bo ob tej priliki g. Alojzij Tome, katehet v gluhonemnici.

⊙ **Sv. maša za turiste in izletnike** bo v kapeli Vzajemne zavarovalnice jutri zjutraj ob **četrt na pet** (pred odhodom gorenjskega turistovskega vlaka).

⊙ **TK Skala** prosi svoje članstvo, da se zanesljivo udeleži pogreba pokojnega tovariša Žaneta Košce. Pogreb bo danes ob 17.30 s Šmartinske ceste 6. — Odbor.

⊙ **Srednji Frančiškanski most** bodo tlakovali z lesenimi kockami ter preuredili tramvajski tir. Promet čez ta most bo popolnoma zaprt od 16. julija dalje tri do štiri tedne. Tramvajski promet se bo vršil s prestopanjem.

⊙ **Ali je res premalo sadja?** Zagrebški »Jutarnji list« poroča pod naslovom: »Malo povrtnine iz Vojvodine na ljubljanskem trgu.« Trgovska, industrijska in obrtniška zbornica v Novem Sadu sporoča, da je prejela od mestnega tržnega nadzorstva mesta Ljubljane vlogo, ki navaja, da je letos zelo malo povrtnine in sadja iz Vojvodine na ljubljanskem trgu. Mestno tržno nadzorstvo pozivlja vse pridelovalce povrtnine, da stopijo v zvezo z ljubljanskim trgom, obenem pa obljublja, da bo z vsemi svojimi močmi pomagalo vojvodinskim pridelovalcem, oziroma trgovcem, da bi si na ta način ljubljanski trg zagotovil vedno sveže sadje in zelenjavo. Kakor vemo mi v Ljubljani, je to res zelo veljalo za lani, ko je bila sadna letina v Sloveniji zelo slaba ter za letošnjo zgodnjo zelenjavo in sadje, ki v Vojvodini pač prej zori kakor pri nas. Vloga, ki jo sedaj objavlja novosadska zbornica, je bila poslana lani. Letos, zlasti v poznem poletju in v jeseni, pa bodo vojvodinski trgovci zaradi večjih prevoznih stroškov in izvrstne domače letine težko konkurirali pridelovalcem. Novosadska zbornica je ljubljansko vlogo pač — malo prepozno rešila.

⊙ **Po poroki v zapor.** Te dni je stražnik, ki je imel opravka okoli šentpeterske cerkve, opazil, da prihaja iz cerkve čudna dvojica, opravljena po ženitovanjsko, za njima pa seveda dve priči, obe z belimi nageljčki v gumbnicah. Čeprav vidiš dandanes po mestu večkrat prav preproste ženine in neveste, ki si ne morejo privoščiti niti najbolj navadnega svatovskega oblačila, je stražniku ta pravkar poročena dvojica vzbudila posebno zanimanje. V ženinu je spoznal nekoga, ki je bil že večkrat izgnan iz mesta, prav tako pa je svojčas tudi nevesta dobila povelje, naj se za toliko in toliko let ne prikaže več v mesto. Stražnik je mirno dopustil, da sta se priči poslovili od zakonskega para, nato pa je oba aretiral. Na policiji sta novoporočenca izpovedala, da se sicer zavedata, da ne smeta v mesto, da pa sta se le hotela poročiti in ker tudi v domačih krajih ne uživata dobrega glasu, sta se poročila v šentpeterski cerkvi. Ker so bili dokumenti v redu, šentpeterski župni urad ni imel pomislekov ter sta bila oba res poročena. Oba novoporočenca pa sta mislila, da za poroko velja izjema in da še smeta v mesto. Na policiji so jima povedali, da je odredba veljavna za vsak primer in da bosta morala pred sodišče. Oba sta namesto na »ženitovanjsko potovanje« kam na deželo, morala v sodne zapore, nevesta v ženske, ženin pa v moške.

V slabotnem in pokvarjenem želodcu

zastaja hrana, vsled česar nastane v želodcu ogabno kislo vrenje in s tem motnja celega organizma. Zato skrbite za odpravo te neznosne bolezni, kar dosežete na edinstven način, ako popijete zjutraj na tešče, potem približno pol ure pred kosilom in večerjo eno do tri čaše

ROGAŠKE

zdravilne slatine »Tempel« ali »Styria«, pri morebitnem zaprtju pa vzemite »Donat«.

Mariborske vesti:

Pohorje - klimatično zdravilišče

V naši državi imamo dve kategoriji klimatskih mest: prva je takozvana carinska kategorija, v katero spada tudi Maribor. V teh mestih uživajo tujskoprometne naprave (hoteli, restavracije itd.) gotove carinske ugodnosti pri uvozu opreme. Druga kategorija pa uživa predvsem vozovne ugodnosti in v njo spadajo: ves Jadran, v Sloveniji pa Rogaška Slatina, Radenci, Rimske toplice, Dobrna, Laško, Rimski vrelec, Bled, Kranjska gora, Bohinj itd. Posetniki teh krajev imajo poleti pri povratku 50% vozno ugodnost na železnici, spomladi in jeseni 75%, pozimi pa povratek zastonj. Znana so prizadevanja, da bi se tudi Maribor uvrstil v to drugo kategorijo, kamor bi radi svoje klime, tujskoprometnih naprav, lepe okolice in pomena kot središče zimskega sporta tudi spadal. Zaenkrat pa so izgledi za Maribor še v daljavi, pač pa se bo najbrže priznala ugodnost klimatskega mesta II. kategorije našemu Pohorju, in sicer v celotnem njegovem območju. V teku je akcija, da se izdela podroben načrt, ki ga bo predložila pristojnemu ministrstvu Zveza za Tujski promet v Belgradu, ki je poverila s podrobno izdelavo projekta Mariborsko tujsko-prometno zvezo. Pozvale so se že v poštev prihajajoče občine in sicer Hoče za Mariborsko kočo in Pohorski dom, Ruše za Ruško kočo in Smolnik, Sv. Lovrenc na Pohorju za sam trg in za Klopni vrh, Konjice za Winterjevo kočo na Pesku ter Ribnica na Pohorju za trg in Senjorjev dom, da dajo od ministrstva zahtevano obvezo, da bodo z vso vestnostjo izdajale potrdila o bivanju, na podlagi katerih dobe obiskovalci omenjenih pohorskih postojank železniške vozne olajšave. — Prevedba Pohorja v kategorijo klimatskih mest bo za napredek tujskega prometa nedvomno velike važnosti, koristi bo pa imel od tega tudi Maribor kot neposredno izhodišče za vse te postojanke.

Dveletni otrok zadušil dvamesečnega bratca

Maribor, 13. julija.

O tragični smrtni nesreči nam poročajo s Pragerskega, ki je bridko zadela družino tamošnjega orožniškega poveljnika Djunoviča. Orožnikova žena je popoldne prala. Dva in pol meseca starega sinčka Dragana je položila v spalnici na zofo, kjer je zaspal, nato pa je spalnico zaklenila ter odšla z ostalo deco v pralnico. Ko je hotela podkuriti pod pralnim kotlom ogenj, je opazila, da nima vžigalic. Poslala je najstarejšega, 8 letnega sinka s ključem od spalnice po vžigalice, ki so bile v sobi. Z njim je odšel iz pralnice tudi njegov dveletni bratec Obrad. Kmalu se je starejši vrnil z vžigalicami ter je materi povedal, da Dragan mirno spi, da je spalnico zopet zaklenil, Obrad pa, da je zaspal v kuhinji na preprogi. Pomirjena je mati nadaljevala z delom, dokler se ni okoli 7 zvečer vrnil njen soprog iz službe. Povedala mu je, da mala deca spi, nakar je odšel mož tiho v stanovanje. Tu pa je opazil, da Obrada ni v kuhinji, vrata v spalnico pa so odprta. Stopil je v sobo ter našel oba otroka mirno spati v objemu. Dveletni Obrad je stiskal v spanju malega Dragana k sebi tako, da mu je glavico pritisnil na svoje prsi. Ko ju je hotel oče prebuditi, se je zbudil samo Obrad. Dragan pa je bil mrtev. V spanju mu je starejši bratec pritisnil glavo k sebi tako, da mu je pokril usta ter otrok ni mogel dihati in se je zadušil.

*

☐ **Someščani!** Od 14. do 16. t. m. bo v Mariboru kongres izvoznikov in producentov sadja iz vse države. Ta kongres, ki bo velikega pomena za naše gospodarstvo, posetijo odlični predstavniki gospodarskega življenja in gostje iz inozemstva. V pozdrav udeležencem kongresa bo mestna občina na svojih poslopjih izobesila zastave in vabim someščane, da tudi svoje hiše okrasijo z zastavami. Mestni načelnik: Dr. Lipold.

☐ **Socijalna akcija mariborskih gostilničarjev.** Upoštevanja vreden in dalekosežen sklep so napravili mariborski gostilničarji: sklenili so, da si ustanovijo poseben podporni sklad za podpiranje onemoglih in obubožanih gostilničarjev, ki so bili člani mariborskega Združenja. Sklep je pozdravilo članstvo Združenja s priznanjem. Izvedba bo gotovo onemogočena, ker je predvideno zaenkrat, da vplača vsak član v omenjeni sklad znesek 100 Din kot temeljno glavnico. Ker ima Združenje 130 članov, bi se tako dobil že lep znesek, ki bi sčasoma narastel lahko do znatne višine ter bi povsem služil svojemu namenu. Na istem sestanku so gostilničarji izrazili svoje priznanje tudi dolgoletnemu predsedniku mariborskega Združenja g. Andreju Osetu z imenovanjem za častnega člana, odborniku g. Ivanu Hönigmannu so pa podelili v znak priznanja za 10 letno neprestano izvrševanje odborniških funkcij častno diplomo.

☐ **Domača turneja Glasbene Matice.** Jutri v nedeljo napravijo pevci Glasbene Matice »domačo« turnejo, in sicer bodo nastopili v Slov. Bistrici ob 11. v Rogatcu ob 15.30 in v Rogaški Slatini ob 20.30. Peli bodo narodne pesmi.

☐ **Mariborčan poje v belgrajskem radiu.** Mariborski koncertni tenorist g. Albin Živko je dobil od belgrajskega radia povabilo za nastop. Gospod Živko bo pel v Belgradu na radijski oddajni postaji dne 20. julija ob pol 19. Pel bo slovenske narodne in umetne pesmi.

☐ **Obiskovalci kongresa sadnih trgovcev in sadjarjev,** ki se danes pričenja v Mariboru, imajo ugodnost polovične vožnje na železnici. Kupijo celo karto na odhodni postaji, ki je v Mariboru ne oddajo. Na kongresu dobe na vozovnico žig ter imajo nato z njo prost povratek.

☐ **Za napredek plavalnega sporta.** Delovni odbor za napredek plavalnega sporta, ki so ga osnovali mariborski sportni klubi, si je v četrtek izvolil za predsednika znanega sportnega delavca, podpredsednika SSK Maratona in ravnatelja Zadružne gospodarske banke v Mariboru g. **Lekana.**

☐ **V skavtsko taborišče** bo vozil danes in jutri avtobus, če se prijavi dovolj posetnikov na naslov: Zoran Mulej, Razlagova 11, tel. 27-66. V nedeljo je zaključek taborenja s tekmovanjem v pionirstvu, skavtskih veščinah in zaključnim ognjem, v ponedeljek se bo pa šotorsko mesto ob Bistrici podrlo in skavti odpotujejo na svoje domove.

☐ **Ribe na trgu.** Včerajšnji ribji trg je bil kaj slabo založen: le sardele in skombri so se dobili. In sicer sardele po 12 in 16, skombri pa po 18 Din.

☐ **Kače pikajo.** Na Ptujski cesti na Teznu je pičila včeraj kača 9 letnega Friderika Žunka. Dečka so reševalci prepeljali v bolnišnico.

☐ **Žrtev neznanih napadalcev** je postal na Ptujski cesti 24 letni čevljarski pomočnik Rudolf Ledinek. Surovži so mu zadali nevarne poškodbe na glavi. Reševalci so ranjenega prepeljali v bolnišnico.

☐ **Nočno službo** ima prihodnji teden od 15. do 21. t. m. Savostova Magdalenska lekarna na Kralja Petra trgu.

Celje

☞ **Praznik sv. Mohorja** so v četrtek praznovali uslužbenci Mohorjeve tiskarne v Celju. Napravili so izlet v Šmohor nad Laškim, katerega so se udeležili uslužbenci polnoštevilno. Na Šmohorju je bila zjutraj po prihodu sv. maša, katero je daroval gvardijan g. p. Ladislav Hazemali in pri kateri je prepeval pevski zbor, sestavljen iz uslužbencev Mohorjeve tiskarne. Popoldne so bile istotam pete litanije, katerih se je poleg izletnikov udeležilo tudi večje število domačinov. Med litanijami je prepevala vsa cerkev.

☞ **Velika tatvina v Petrovčah.** V četrtek, okrog 10 zvečer, je bilo izpred neke gostilne v Petrovčah ukradeno trgovskemu potniku Dorniku Antonu iz Celja iz avtomobila pletenin in raznega drugega blaga v vrednosti 2000 Din.

PRESELITEV MESARIJE ANTONA DROFENIKA V GABERJU

Cenjenemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem 14. julija preselil svojo mesarijo v novo preurejeni lokal v sosedni hiši, **Mariborska cesta št. 23 v Gaberju** (nasproti vojašnice). Postregel bom svoje odjemalce, kakor do sedaj, vedno s svežim in prvovrstnim mesom. Slavnemu občinstvu se priporočam v nadaljnjo naklonjenost.

☞ **Iz delovanja društva jugosl. akademikov v Celju.** Šahovski turnir za prvenstvo DJA v Celju se bo pričel okoli 20. t. m. Kot uvod v to prireditev se bo odigral prvi dan glavnega turnirja brzo-turnir v Celjskem domu. Datum pričetka bo objavljen pravočasno. Društvo snuje pod vodstvom g. cand. iur. Julija Savellija tudi svoj pevski zbor, h kateremu so vabljeni tudi že absolvirani akademiki. V okrilju društva se je osnoval tudi oddelek vodnikov, ki bo po temeljitem študiju celjskih zanimivosti in celjske zgodovine na razpolago ekskurzijam in tujcem. Interesenti se že sedaj lahko obračajo zaradi tega na društvo.

☞ **K poročilu o nesreči** pri gradnji dvonadstropne hiše v Cankarjevi ulici, ki smo ga objavili v včerajšnji številki, smo z druge strani izvedeli, da se je nosilec, ki je bil trhel, prelomil čez polovico, vsled česar je oder strmoglavil v globino.

Ptuj

Požar. Pretekli torek je izbruhnil požar v stanovanjskem poslopju posestnika Leopolda Vega v Sitežu pri Majšpergu. Požar se je razširil z bliskovito naglico na gospodarsko poslopje, rešili so le živino, medtem ko je ostalo zgorelo vse do tal. Na rešitev ni bilo misliti radi pomanjkanja vode in ker je bilo poslopje krito s slamo. Škoda znaša okrog 25.000 Din in je krita le deloma z zavarovalnino. Požar je nastal radi pokvarjenega dimnika, ki je bil iz lesa.

Preiskava o številnih požarih na Dravskem polju je dosedaj dognala, da so bili po večini zaneteni od zlobne roke. Preiskava se v tem pravcu nadaljuje.

Smrtna kosa. V ptujski bolnišnici je umrla nagle smrti natakarica Rozina Šarmen, doma iz Breznega pri Dravogradu. Pokojnica je bila stara šele 18 let. Blag ji spomin!

Sušak

Letalski praznik. V nedeljo, dne 15. t. m. popoldne bo na tukajšnjem letališču krščeno novo trimotorno letalo »Sušak«. V zvezi s krstom se bodo vršile velike letalske tekme, ki se jih bodo udeležili naši najboljši vojaški in civilni zrakoplovci. Napovedan je tud prihod Batinih letal iz Borova. Za prireditev vlada v mestu in okolici veliko zanimanje.

Marjetin semenj. V dne 13., 14. in 15. julija se vrši na Bakru »Marjetin semenj«, ki je vsako leto ena največjih prireditev za okolico med Sušakom in Kraljevico. Zaključek bo v nedeljo, ko bo obenem veliko cerkveno proščenje. S Sušaka bodo vozili posebni izletniški parniki.

Umor milijonarja v Šamcu

Tri žrtve roparskega umora - Zločincev še niso prijeli - Prve aretacije

Slavonski Brod, 12. julija.

O strašni tragediji, ki se je te dni odigrala v Slavonskem Šamcu, kjer so bili umorjeni trije ljudje, je »Slovenec« že poročal. O zločinu še vedno govori vsa slavonska Posavina. Pred mesecem je bila v Šamcu na okruten način umorjena Vilma Pecrih, ki so jo imeli za zelo bogato. In sedaj še hujši zločin. Oba zločina sta silno razburila tamkajšnje prebivalstvo.

Pokojni Guberovič je bil uradnik Bidjbosutske vodne zadruge in je nadzoroval savske nasipe. Pred dvema letoma mu je umrla žena in je po časopisih iskal novo ženo. Pred štirimi meseci se je oženil z Rozo Horvat, ki je bila 41 let mlajša od njega. Guberovič je imel raka in je za zdravljenje porabil veliko denarja. Guberovič je bil zelo bogat človek.

Preiskava doslej še ni uspeha. Da bi bil Guberovič umorjen iz maščevanja, je izključeno, ker je bila iz hiše odnešena večja vsota denarja in zlatnine. Zločinci so prišli v hišo skozi podstrešno okno. Ko so prišli v spalno sobo Guberoviča, so najprej ubili njega in nato njegovo ženo, ki se je, kakor kažejo vsi znaki, skušala braniti. Njena mati je gotovo slišala udarce in smrtno hropenje žrtev. Hitela je v spalnico ,da vidi, kaj se je zgodilo, pa je tudi ona postala žrtev zločincev. Mala Jožica je bila zbujena in je videla, kako je bil izvršen zločin. Nje pa zločinci najbrž niso videli ali pa so ji prizanesli. Pri preiskavi v hiši niso našli nobenega denarja. Tako je izgubilo življenje troje ljudi, kljub temu, da je imel Guberovič v spalnici puško in samokres. Družina umorjenih je razpisala 15.000 dinarjev nagrade tistemu, ki bi izsledil ali prijel zločince.

Dosedanja preiskava sicer ni uspela, vendar pa je našla neke sledove, ki bodo mogoče razjasnili trojni umor. Orožniki so aretirali šest delavcev, ki so bili zaposleni pri popravljanju savskega mosta, pa so po zločinu izginili. Vsi odločno zavračajo vsako sodelovanje pri zločinu, kljub temu so jih pridržali v zaporu. Medtem so našli drugo sled. Aretiran je Guberovičev sosed Vinko Terer, na čigar obleki so našli krvave madeže. Vprašan, odkod ti madeži, je Terer odgovoril, da so od krvi kuretine, ki jo je klal. Prvi pa trdijo, da Terer takrat, ko je klal perutnino, ni imel na sebi suknjiča, na katerem so našli šest krvavih madežev. Terer je nato dejal, da je kri gotovo od konj, s katerimi je vozil iz Save prod. Pregledali so konje, pa niso na njih našli prav nobene rane. Da se ugotovi, odkod je ta kri, so poslali suknjič in hlače v kemični zavod v Zagreb, kjer bodo izvršili analizo, da se dožene, so-li madeži od krvi perutnine, konjske ali človeške krvi. Orožniki so osumljene delavce našli v vasi Domaljevcih, doma so pa vsi iz Prkovca.

Kaj pravite?

V tejle hudi vročini gre pač vsaka stvarca rada nekoliko na sveži zrak v naravo. Tudi gospoda ni izvzeta. Kmet spusti svoje juničke, jarčke in pujse na prosto. Kakšno veselje imajo te stvarice! Skačejo, se premetavajo, poskušajo telesno vežbo v plezanju po gorovju, se spoprimejo v nogoborbi, poskušajo s svojim glasom staviti rekord s saksofonom, kreščečim iz radiozvočnika — in kakšni občutki šele z človeka s hoduljo dveh krokov in svetlim čelom, ko pride v od Boga nad vse oblagodarjeno naravo!

Tam nekje v rajski Dalmaciji so se preteklo leto ovekovečile v zgodovinski knjigi štiri osebe s temile napisi: »Sem pijan kot dež.« — Kaj Te briga, komaj čakam, da Te zapustim.« — Komaj stojim« . . .

Srečen slučaj mi je dal priliko vživati zgodovinsko lepoto dotičnega kraja in našel sem v spominski knjigi poleg navdušenih, pesemskih in drugih napisov visokih oseb ter inozemcev tudi zgornje pripombe dvokraknih bilij iz krajev, odkoder jih jezik razodeva. Pod omenjene duhovitosti so se vsi s pravim imenom podpisali, da se s temi svojimi produkti ovekovečijo. Iskal sem radirke, da bi zbrisal, žal je nisem našel. Živela cultura naše slavne letoviščarske inteligence!

★

Tragična smrt stavbnega delavca

Velenje, 12. julija.

»Danes srečen si, vesel, jutri že ti zvon zapoje . . .« Tako se je zgodilo s Francem Friškovcem, stavbnim delavcem in družinskim očetom. Še zjutraj je bil poln smeha. Zadnje tedne se je čutil zelo srečnega, ker je po dolgem času brezposelnosti in neredne zaposlitve dobil delo pri velenjskem rudniku. Tu je bil dodeljen k gradnji električne centrale. Iz skoro dve uri oddaljenih Ravn pri Šoštanju je hodil na delo — po drobtinice kruha.

Danes pa ga ni več. V četrtek, okrog treh popoldne je težko leseno bruno zadalo smrtni udarec njegovemu, jedva 40 letnemu življenju. Dovršili so nam 20 m visok železni kamin in delavci so odstranjevali stavbni oder. V usodnem trenutku so navezali vrv na 5 m dolgo in 30 cm debelo bruno, da bi je spustili na tla. Friškovec se je z višine podal skozi hodnike centrale na zemljo, z namenom, da bi odvezal vrv. V hipu, ko je stopil skozi pritlična vrata, je treščilo pred njim na tla bruno. Zgoraj se je vrv pretrgala . . . Blizu stoječi delavci so videli, kako se je Friškovec hitro umaknil, misleč se izogniti pošiljki z odra. Bruno se je od cementnih tal odbilo in pri ponovnem padcu udarilo Friškovca po glavi. Bilo je dovolj. Iz ust je udarila kri, obraz je zatemnel. Tudi največji napori prisotnih in zdravnika, ki je takoj prihitel, niso mogli obuditi Friškovca k življenju. Naj v miru počiva!

Neurje nad celjsko kotlino

Celje, 13. julija.

Zadnje dni je vladala nad Celjsko kotlino huda vročina. Ker že dalje časa ni bilo dežja, se je to zelo poznalo na poljih in travnikih. Že v sredo popoldne se je pripravljala nad Celjem nevihta, ki je pa šla mimo in je padlo le nekaj kapelj dežja. Včeraj, v četrtek, je vročina pritisnila znova in proti večeru dosegla vrhunec. Ko se je že večina ljudi spravila k počitku, je prineslo z zapada močne oblake in nad celjsko kotlino je nastalo pravo neurje. Močan vihar je pripogibal drevesa, manjše drevje je pa vihar tudi polomil. Med viharjem se je začelo bliskati in treskati, začel je liti tudi dež. Vendar je to neurje kmalu minilo. Med nevihto je okrog pol 10 zvečer udarila strela v kozolec posestnika Gračnerja v Medlogu, Kozolec, ki je bil poln, je popolnoma pogorel, rešili so le malenkost. Takoj je bilo na mestu požara gasilno društvo z Lopate, ki je preprečilo, da se niso vneli sosednji objekti posestnika Piška, ter s pomočjo nekaterih bivših članov gasilnega društva na Babnem obvarovalo vas večje katastrofe. Drugo je prišlo na lice mesta gasilno društvo z Babnega, tretje pa iz Žalca, ki je stopilo v akcijo pred gasilnim društvom iz Babnega. Po nevihti, ki je trajala dobre pol ure, se je zrak nekoliko ohladil.

Koledar

Sobota, 14. julija: Bonaventura, škof in cerkveni učenik.

Novi grobovi

† V Spodnjem Brniku je včeraj popoldne ob pol 3 po dolgi in mučni bolezni bogudano umrl akademik g. **Lojze Jereb.** Pogreb bo v nedeljo popoldne ob 4 iz hiše žalosti na Spodnjem Brniku na vaško pokopališče. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

— **Poročila sta se** v Mengšu gospodična Antonija Režek, uradnica pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, in g. Stanko Sušnik, uradnik istotam. Poročil ju je ženinov brat ob navzočnosti č. g. kanonika Iv. Sušnika. Obilo sreče!

Ostale vesti

— **Na Zabreški planini** nad Žirovnico, pol ure vstran od Valvasorjeve koče, bo jutri **sveta maša** okoli devetih.

— **Evharistični kongres v Banatu.** Od 10. do 12. avgusta bo v Velikem Bečkereku evharistični kongres za ves Banat. Višek prireditve bo 12. avgusta, ko bo belgrajski nadškof dr. Rafael Rodič imel slovesno pontifikalno sv. mašo na glavnem trgu, nakar se bo razvila veličastna teoforična procesija, pri kateri bo sodeloval ves katoliški Banat, ki se že sedaj prav pridno pripravlja za to lepo slovesnost.

— **Jubilejni shod otrok na Sladki gori.** Sladka gora: Dne 9. julija so iz sosednjih župnij tu sem priredili šolarji jubilejne procesije. To ti je bil pravcati »živžav«. Iz 13 župnij so prišli učenci in člani Marijinih vrtcev pod vodstvom svojih katehetov. Dopoldne je bila najprej ob 9 recitirana sv. maša, ob 10 pa pridiga in slovesna sv. maša. Nato pa na prostem razne deklamacije in pesmi. Ob dveh popoldan so se nadaljevale deklamacije in kratki prizorčki, ob treh pa so bile pete litanije in molitev za beatifikacijo Slomška. Ob štirih popoldne je bil razhod. Domačinom kakor romarčkom ostane prireditev v veselem spominu.

— **Pogoji za sprejem jugoslovanskih dijakov v Aleksandrov dom v Pragi.** Jugoslovanski dijaki (abiturijenti srednjih šol), ki žele študirati na Češkoslovaškem, se lahko nastanijo v Aleksandrovem domu v Pragi pod zelo ugodnimi pogoji. Tam lahko dobe stanovanje in hrano. Dom ima prostora za 180 dijakov, od katerih sta lahko dve tretjini Jugoslovanov, ena tretjina pa Čehoslovakov. Dom je bil zgrajen leta 1933 in je najmodernejše urejen. Sobe (z 1 ali 2 posteljama) imajo plinsko peč ter toplo in mrzlo vodo. Poleg tega ima vsaka soba radio. V vsakem nadstropju so prhalniki, v podpritličju pa je obširna kopalnica. V domu je tudi velika risalnica, knjižnica, čitalnica in dvorana za predavanja. Cene: soba z 1 posteljo 210 Kč, soba z 2 posteljama 180 Kč za osebo. Hrana (zajuterk, kosilo in večerja) stane 8 Kč dnevno. Za plačevanje stanarine bodo siromašnim dijakom podeljene ustanove od 30 do 130 Kč mesečno. Prošnje za sprejem v dom in za ustanove morajo biti izročene istočasno, do 31. avgusta, s sledečimi prilogami: 1. Spričevalo o dovršeni srednji šoli ali potrdilo o vpisu na vseučilišče. 2. Ubožno spričevalo. 3. Dovoljenje prosvetnega ministrstva za študiranje v inozemstvu. V primeru, da prosilec še nima dovoljenja, naj priloži potrdilo, da je prošnjo za dovoljenje študija v inozemstvu izročil ministrstvu. 4. Izjava staršev (hraniteljev), s katero jamčijo za redno plačevanje stanarine. Prošnje je treba poslati na naslov: Aleksandrova kolež, Praga XVIII., Clam Martinicova ulica.

— **Bolne žene** dosežejo z rabo naravne »**Franz-Josef**« grenčice neovirano, lagodno izpraznjenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »**Franz-Josef**« vode tudi potom njihovih raziskovanj. —

— **Vasja Pirc v Splitu.** Preteklo sredo zvečer je šahovski mojster Vasja Pirc odigral v Splitu simultanko na 23 deskah proti članom splitskega šahovskega kluba. Pirc je dobil 13 partij, 6 jih je izgubil, tri partije pa so bile remis.

— **Blagoslovitev novega vodovoda na Sladki gori.** Dne 29. julija bo na Sladki gori slovesno otvorjen in blagoslovljen naš vodovod. Ta je največji podeželski vodovod na Spodnjem Štajerskem. Glavna proga meri 1950 m, omrežje cevi do posameznih hiš pa 467 m. Rezervar nosi napis: »Biser iz božje zakladnice« in drži 30 kub. metrov, dovolj velik, ker dotok od dveh zajetij je tako velik, da ni treba z vodo varčevati ne za gospodarstvo in ne za gospodinjstvo. Vodovod ima dva hidranta v obrambo požara, javno napajališče in javno pipo. Za gospodinjstvo in za škropljenje goric je v Sopoti, odkoder je voda napeljana, narejeno javno korito, ki drži 2400 l.

— **Maturanti klasične gimnazije v Št. Vidu** iz leta 1924 se bomo zbrali k desetletnici mature v nedeljo, 22. julija proti večeru pri svojem razredniku g. dr. Jeretu v škofijskem zavodu.

— **Mesto venca** na krsto pok. Ivana Zupana sta plačali rodbini Srečko Rusa in Ranta Janka za popravilo župne cerkve v Kranju vsaka po 100 Din.

— **Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcih, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.**

— **Vse trgovske sotrudnike,** ki so se izučili in službovali v Metliki, vabim na prijateljski sestanek koncem avgusta v Metliki in sprejemam prijave s točnimi naslovi: Kobe Gustav, Belgrad, Garašaninova ulica 7.

— **Domači vrt.** Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek. 2. predelana in pomnožena izdaja s 102 slikama med besedilom in 2 barvanima podobama. Cena nevezani knjigi je 42 Din, vezani 54 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Danes, ko ima že skoro vsaka hiša vrtiček za najpotrebnejšo zelenjad in cvetlice, je prav, da opozorimo na knjigo, ki bo vsakemu posestniku domačih vrtov dobrodošla, da si bo znal svoj vrt praktično urediti in obdelovati. Tu najde navodilo, kako vrt uredi, obdeluje, krasi, kakšna naj bo zemlja, gnoj, orodje, katera so glavna vrtnarska dela itd. Dalje opisuje vse vrste zelenjadi, ki naj jih goji, kapusnice, listnato zelenjad, korenasto zelenjad, stročnice, čebulnice, dišeča zelišča, paradižnike, papriko itd.

— **Pri revmatizmu v glavi,** ledjih, plečih, **živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.**

Št. Vid nad Ljubljano

Danes se še z mrzlično naglico vrše zadnje priprave za jutrišnjo obrtno razstavo.

Narodna in meščanska šola se polnita z obrtnimi izdelki, zastave že vihrajo, mlaji se postavljajo, zunanje lice velike šole se krasi z venci, veliki napis čez cesto pa vabi vse mimoidoče za poset razstave.

Naj vam, dragi čitatelji, še enkrat podamo spored jutrišnje otvoritve obrtne razstave:

V nedeljo, dne 15. julija ob 11 otvoritev obrtne razstave pod pokroviteljstvom bana g. dr. Drago Marušiča. K otvoritvi je povabljenih več uglednih osebnosti, zlasti tiste, ki so na katerikoli način pripomogle, da se razstava vrši. Po otvoritvi ogled razstave.

Od ½11 do 13 promenadni koncert železničarske godbe »Sloga« iz Ljubljane.

Ves spored bo prenašal radio Ljubljana od 11 do 13. Razstava bo odprta ob nedeljah od 7 do 19, ob delavnikih pa od 8 do 19. — Vstopnina znaša 3 Din za osebo.

Kdor obišče razstavo, ima znižano vožnjo na tramvaju od Ljubljane do Št. Vida in obratno tako, kakor so časopisi poročali.

Vstopnico naj vsak spravi, ker mu ista omogočuje, da zadene moderno kuhinjsko opravo.

Za okrepčilo je na razpolago bufet na razstavi ali naše ugledne gostilne v Št. Vidu.

Torej posetniki, vse je preskrbljeno, pridite in oglejte si!

Kamnik

Zaslišan je bil v petek na okrajnem načelstvu v Kamniku namestnik predstavnika Koširjeve liste pri volitvah v Kamniški Bistici g. Koritnik, ki je pri zaključku volitev ob ugotovitvi predsednika komisije, da je zmagala Pavlinova lista z razliko 40 glasov pri udeležbi 582 volilcev, v razburjenju nad postopanjem volilnega odbora vrgel vse zapiske odbora skozi okno. Poročali smo že, da je nato po predlogu predsednika razglasil predstavnik Koširjeve liste rezultat, po katerem je dobila Koširjeva lista 126 glasov več kot Pavlinova, udeležba pri volitvah pa je znašala samo 488 volilcev. G. Koritnik je navedel to dejstvo kot vzrok svojemu upravičenemu razburjenju, posebno, ker predsednik ni dovolil vpogleda v zapisnik, pač pa je to odbor odložil na prihodnji dan, ko je bil sklican ponoven sestanek v Mekinjah. Tu predsednik ni mogel izpolniti dane obljube, češ da je prejel tak nalog od upravnega sodišča, ki bo zdaj pregledalo zapiske.

Cerknica

Nova maša. V nedeljo 15. julija bomo imeli v Cerknici redko slovesnost nove sv. maše, ki jo bo daroval tukajšnji rojak iz Martinjaka g. Jože Premrov. Vse priprave, da bo ta lepa slovesnost čim lepše in dostojnejše uspela, so v najlepšem teku. Dekleta po vseh vaseh pleto vence, fantje postavljajo mlaje in karsijo cerkev in oltar, kjer bo g. novomašnik prvič daroval in prosil Boga za svoje ljudstvo. G. novomašniku želimo obilo uspehov in božjega blagoslova pri težkem delu v Gospodovem vinogradu.

Iz Vranskega kota

Visok obisk smo imeli nedavno na Vranskem. Obiskala sta tudi naš kraj ljubljanski škof dr. Rožman in škof iz Hvara Pušić.

Hmelj je postal letos prava uganka za naše Savinjčane. Njegov popolnoma abnormalni razvoj jim letos povzroča velike preglavice. Ljudje se ne morejo prav znajti, kaj bi naj počeli letos s to »čudno rožco«. Nekateri so začeli kobule, ki so že dozorele, obirati. Drugi pa še čakajo nadalnjega razvoja. Vsi so si pa edini v tem, da bo letošnji pridelek kvantitativno zelo pičel, tako da večinoma, zlasti, kjer je še bila toča, ne bo kril niti pridelovalnih stroškov. — Mi smo svoj čas pod tem zaglavjem prinesli odstavek pod naslovom: »Ne bodo imeli sreče . . .« V njem smo takrat spomladi svarili tiste, ki so celo ob nedeljah sadili ali obrezovali hmelj, in poudarjali, da nedeljsko delo nikoli ne prinese božjega blagoslova. Morda bodo pa zdaj tisti uvideli resničnost teh besed. Bog se ne pusti zasmehovati . . .

Tujski promet se živahno razvija. V zadnjem času je prišlo k nam več otrok iz Ljubljane na počitnice. Tudi drugi letoviščarji so že tu. Saj pa ima naš kot res tako lepo lego in toliko naravnih lepot, da ga nihče ne more več pozabiti, kdor ga je enkrat videl. Tudi prometne zveze so zelo ugodne na vse strani. Saj imamo dnevno po šest avtobusnih zvez s Celjem in gornjo Savinjsko dolino in dve proti Ljubljani oziroma proti Kamniku. Tujec ima na razpolago krasne izletne točke, do katerih je zelo lahek dostop. Samo nekaj nam manjka: lepo urejenega kopališča. Vode imamo dovolj, trebalo bi samo dobre volje in razumevanja. Jasno je, da bi to še bolj pospešilo tujski promet.

Kulturni obzornik

Stoična filozofija rimskega cesarja

A. Sovrè nam je že več staroklasičnih del s svojimi mojsterskimi prevodi tako približal, da skoro neposredno doživljamo zunanja in notranja dogajanja starih klasičnih narodov. Vprav ta silna izrazna moč (v nekih primerih naravnost drzno bohotna), ki se ob nobeni zapreki ne ustavi, nam še tako duhovno oddaljeno vsebino, ki je čestokrat sama na sebi temna, prinese na popolno svetlobo. Zlasti se čuti to poleg mogočnih Avgustinovih »Izpovedi« (izd. Mohorjeva družba) v Sovretovem poslednjem večjem prevodu »Dnevnika cesarja Marka Avrelija«, za katerega smo v resnici hvaležni prevajalcu in založnici Slovenski Matici.

Dnevnik cesarja Marka Avrelija je verna podoba pogana, ki se je z lastno umsko ostrino in z lastnim realnim pogledom na življenje približal do vrat krščanstva. Niso to kaka suhoparna razglabljanja, marveč življenjsko topla razmišljanja, dognanja, navodila. Sleherni stavek izzveni kot globoko doživljena resnica, kot življenjsko dognana modrost. V tem se ravno razlikuje stoična filozofija Marka Avrelija od filozofije njegovih prednikov, ki so pred vsem razumsko razglabljali o visokih filozofskih vprašanjih, manj pa so jih praktično prenašali na človeka in vobče na življenje stvarstva.

Mnoge vzrastline stoičnega nauka, ki so pognale iz velikih človekoljubnih duhov, so blizu krščanstvu. Nekatere navaja Sovrè v uvodu. Najvidnejša je pač vsečlovečanska ljubezen, ki ne pozna razlik med plemenilnikom in sužnjem, med čistim državljanom in barbarom; zgolj ena razlika loči človeka od človeka: nravno dober ozir. nravno slab človeški značaj. Od tu dalje se stoični nauk razčlenja in iztanjčuje v mnoge odcepke, ki so nekateri za las podobni krščanskim naukom, n. pr. v štirih glavnih pregregah, ki stoje v dobesednem nasprotju s štirimi glavnimi krščanskimi čednostmi (nevednost, krivičnost, strahopetnost, razuzdanost — modrost, pravičnost, srčnost, nravnost!). Pa še več drugih dognanj, n. pr. o absolutni smotrenosti stvarstva, o človeški duši itd. je prav blizu krščanskim naukom. — Mark Avrelij ni v svojem Dnevniku ničesar novega odkril, le življenje je vdahnil stoičnim naukom. Približal jih je slehernemu človeku: onemu, ki je v svoji visoki samozavesti ostal trd ter v prepričanju svoje nadvrednosti in upravičenosti dvojne morale neomajen, kakor tudi onemu, ki je opravljal v popolnem ponižanju človeškega dostojanstva suženjska dela. Oba sta, kolikor se ju ni morebiti dotaknil dih krščanstva, začutila, da utegne kmalu pasti staro merilo človekove vrednosti, denar, rojstvena plemenitost, visok poklic itd., stopilo pa bo v veljavo merilo duhovne vrednosti, merilo nravne kreposti ozir. nravne propalosti. Tudi poganstvo je začutilo nove klice po rešitvi človeštva. Filozofi so spoznali, da vse dosedanje pojmovanje življenja, njega smotra in vrednot vodi v pogubo (to je izrazil zlasti poslednji znamenitejši stoični filozof, Mark Avrelij) in da je zato nujno potrebna nova osnova vsemu nevzdržno propadajočemu zasebnemu in javnemu življenju. Zdi se nam, da bi stari svet nujno moral propasti, četudi ne bi še tedaj nastopilo krščanstvo. Stari svet je svoj čas doigral, bil je v osrčju gnil in gluh na vsako spremembo življenja. Stoična filozofija Marka Avrelija je bila zanj v splošnem (prej smo govorili le o spoznanju posameznikovi zgolj filozofija radi filozofije. Ni je sprejel. A ker je tedaj iz katakomb in aren vel Duh božji, na čigar klic so prisluhnili mali ljudje, za njimi pa novi sveži narodi, ki so prestopali meje rimske države, je nujno sledil razpad starega sveta. Njegova filozofija, ki jo danes občudujemo, je šla mimo življenja. Ostala je v knjigah. Čudno je, da se je duh krščanstva, ki je bil v nekaterih točkah tako soglasen z nauki stoikov, izognil Marka Avrelija, ki je bil vendar globok mislec! Ali je M. A. poznal krčanstvo zgolj enostansko — kot odpor na rimski poganski carizem in se mu je kot zvest vojak in državljan uprl? Še bolj čudno pa je, da je človek velikega srca, človekoljub v eminentnem smislu, krvavo preganjal kristjane. Mar je dojel, da je v krščanstvu klica za razsul Rima? Vsekakor je ta stran njegovega življenja dokaj zagonetna.

Vendar se je Mark Avrelij v svojih razmišljanjih čudovito približal krščanstvu. Resnica je, kar trdi Sovrè v uvodu, da mu je panteistično gledanje vesoljstva prehajalo proti koncu čedalje bolj v teistično: saj govori zmerom redkeje o bogovih, zmerom pogostje o Bogu . . . Ponekod človek osupne nad zrelimi dognanji, ki so tako podobna Kempčanovim. Vsa slava in puh, vse je ničevo, le če delaš pošteno, po razumu (kristjani pravimo po vesti), boš srečen in tvoje življenje je izpolnilo svojo nalogo. Ta misel se vije skozi vsa poglavja. Celotno delo je zgrajeno kot mozaik, sleherni kamenček (misel in izraz) je podrobno izklesano v celotni zgradbi. Mi kristjani vidimo v tem delu tedanjo potrebo po novem človeku; zlasti, kako praktično je vse to pozajeto v Kristusovem nauku, ki se je prav tedaj širil po vsem znanem svetu. Isto spoznanje. Toda pri enem nauku je sodeloval Bog, pri drugem samo človek. Zato je prvi prodrl in odrešil svet, drugi pa je ostal v knjigah. Toda ko danes pregledujemo te stare zapiske, moramo z občudovanjem in spoštovanjem obstati pred njimi. — Sovrè je knjigo lepo pospremil z zgodovino in nauki stoe kakor tudi z življenjepisom Marka Avrelija in opombami. Po vsem tem je prevajalec knjigo še bolj približal sodobnemu bravcu. L. G.

★

Julijska številka »**Foto-amaterja**« prinaša med drugim zanimiv članek Hrazdire Otokarja »Poglavje — zares stvarno«, v katerem riše sodobno stvarnost življenja in odnos umetnika do te stvarnosti.

»**Mein Kampf**« **pred sodiščem.** O Hitlerjevi knjigi »Mein Kampf«, v kateri je popisal nemški Führer svoje spomine in ideologijo narodnega socializma, je svetovni tisk že dosti pisal. Knjiga je izšla v nemškem jeziku in je prevedena tudi v italijanski jezik. Ko pa je zaprosil Hitlerja neki francoski prevajalec za dovoljenje, je Hitler prošnjo odbil. Kljub temu je knjiga izšla. Zdaj pa je nemški založnik Franz Ecker (ki ima avtorsko pravico) spravil vso zadevo pred sodišče.

Drobne. **Novi češki prevod svetega Pisma.** Čehi, ki izredno ljubijo bibliofilske izdaje knjig, so izdali te dni v bibliofilski izdaji nov prevod sv. Pisma novega zakona in sicer v 220 izvodih. — **Knjiga o E. Poe-u.** V založbi dunajske »Mednarodne psihoanalitične založnice« je izšla knjiga Marije Bonaparte z naslovom »Edgar Poe«. Knjiga je razdeljena v štiri zvezke: Življenje Edgarja Poe-a, Ciklus o materi, Ciklus o očetu, Poe in človeška duša. — **Grška literarna zgodovina v italijanščini.** Kakor so naklonjene italijanske založnice slovanski književnosti, tako vzporedno s politiko, segajo zmerom bolj po književnosti balkanskih narodov. Zadnje čase je izšel v turinski založbi »Societa editrice internazionale« prvi zvezek (972 strani!) literarne grške zgodovine z naslovom »Storia della letteratura grecca«. Napisal jo je Camilo Cessi. — **Kaštelanski pisci.** 27. številka zagrebške »Obitelji« prinaša pod tem naslovom vse bolj ali manj poznane književnike in vobče kulturne delavce iz kaštelanskega osredja preteklih in sedanjih dni.

V Ameriki ugrabljenega otroka iščejo na Češkoslovaškem

Moderna reklama je res iznajdljiva

Mlad Američan podjetnega duha ni imel pred 25 leti drugega poklica kakor tega, da je bil sin brezžičnega kralja Andersona. Čutil je, da mu zadoščenje, ki mu ga pripravljajo, izvrstno zdravje, luksuz v očetovi hiši in obljubljajoči pogledi deklet ne zadostujejo, da bi bil popolnoma srečen. Tako je ves čas, ki ga je imel, porabil za to, da je iskal, kar mu je manjkalo. Dolgo je iskal zaman. Tu pa tam se je pojavilo trenotno veselje, ki je zginilo kakor iluzija sreče. Kljub vsem zabavam, ki jih je bilo njegovo življenje polno, se ga je včasih polotil občutek, da ni vredno živeti.

Toda prišel je tudi njegov dan. Ko se je nekega jutra izprehajal po parku »Central«, je ugledal mlado deklico, ki jo je spremljal še manjši deček. Nehote se je obrnil, da bi nasitil svoje oči ob pogledu na nežno stvarco. To srečanje je bilo tako naglo, da je ostal v njem samo žarek spomina na zlato kito, ki jo je nosila deklica šestnajstih let, svetlega, nekoliko bledega obraza, kakor roža na polju. Ko se je drugega dne gospod Anderson zbudil, se ni mogel otresti misli na park »Central«. Začutil je, da se je jela v njem polniti praznota in da novi solnčni žarki, polni obljub pomladi, sijejo v njegovo srce. Sin brezžičnega kralja, kateremu so se doslej vse želje izpolnile, je seveda domneval, da bo spet srečal dekle in dečka. Zgodilo se je zopet, da je v parku »Central« deklica obstala skoro pred njim. Ni je privlekla magnetična sila njegovega pogleda, kakor bi on to želel, Tomy Anderson je opazil, da je deček brat dekleta. Tako sta si bila podobna. Ona ga je klicala »Charlie« in on je njo klical »Mickie«.

V teku 14 dni sta se skoraj vsak dan srečala, toda Tomy ni imel poguma, da bi jo nagovoril. Deček je nekega dne vzkliknil: »Mickie! Poglej gospoda, kako me gleda!« Tedaj je dekle zardelo, stopilo hitreje in se delalo, kakor da ničesar ni slišalo. Tomy je še nadalje hodil v park. Žvižgal si je in se smehljal svoji materi. In zakaj? To dekle, čigar lasje so odsevali kakor zlato, čeprav niso bili zlati, ta otroški glas božajoče barve, njene oči šestnajstih let, boječe, a obenem drzne, vse to očarujoče bitje je bilo prav to, kar je manjkalo mlademu fantu, to, po čemer je hrepenel, to, kar je iskal. Hodil bi bil rad še nadalje v ta park, a zgodilo se je nekaj, kar je prevrnilo vse njegove sanje.

Zopet je bil v parku. Nenadoma steče proti njemu Mickie, za hip obstane in vzklikne z glasom, polnim strahote: »Charlie!«, zakrije si obraz z rokami, z gesto obupa ter se vrže njemu v naročje. Tomy je obstal. Nesel je dekle na bližnjo klop in s svežo cvetlico pogladil njeno čelo. Dekle je odprlo oči, ki so bile polne solza. Pogledala sta se, kri je zalila njuna lica. Tudi za Tomyja je bilo to prvič v življenju. Deklica je v razburjenju pričela pripovedovati:

»Kakor vsak dan, sem šla s Charliem na sprehod. Hotela sva se skrivati. Kljub temu ga nisem izpustila izpred oči, toda njemu to ni ugajalo. ‚Ne smeš gledati,' mi je dejal. ‚Igrati se moraš po vseh predpisih. Štej do sto, a ne glej! Nato me lahko iščeš.' Vdala sem se, neumnica. Čula sem še njegove drage korake, kako so se oddaljevali, nenadoma jih ni bilo več slišati. Nasmehnila sem se, da, v tem strašnem trenotku sem se nasmehnila! Štela sem do sto, kakor da bi se igrala zares. Odprla sem oči in pričela iskati. Iskala sem in iskala. Našla ga nisem, otrok je izginil! O moj Bog, kaj naj storim?«

Tomy ji je obljubil pomoč. Povedala mu je, da je iskala povsod. Morda je padel v jezero; toda gotovo bi bila slišala padec. Tomy se je predstavil in ona je povedala, da je Nicolette Harrison od bančnega podjetja Banque Harrison et Co. Sestavila sta načrt, po katerem naj bi iskala sled za ubogim Charliem.

Policija je spravila ves aparat pokoncu. Preiskala je park, izsušila je jezero, zaslišala je čuvaje parka. Preiskala je brloge roparjev, otroška sirotišča in bolnišnice. Pomagali so listi in radio. Vse je bilo zaman. Minilo je 14 dni, ne da bi prišli na sled ubogemu otroku. Mickie se je čutila tako osamljeno, čeprav jo je Tomy tolažil; izgubila je bila namreč že očeta in mater. Na štirinajsti dan je Mickie dejala: »Tomy, neko slutnjo imam.« Tedaj je zabrnel telefon in Tomy je vzel slušalko v roke. Kmalu jo je odložil ter vzkliknil: »Uganili ste! Ve ženske imate instinkt, ki ne vara. Na pravem sledu smo! Poslušajte, kaj se je zgodilo. Agencija Havas je prejela iz Evrope kablogram, ki pravi, da v neki vasi na Češkoslovaškem . . .«

»Kje pa je to?« ga je prekinilo dekle. »Ali ni to republika v osrčju Evrope, ki ima nekako 13 milijonov prebivalcev in radijske postaje v Pragi, Brnu, Bratislavi in v Moravski Ostravi?«

»Da, da! . . . V neki vasi na Češkoslovaškem je neki človek izjavil policiji, da je on sodeloval pri ropu otroka. Policija je ugotovila, da je ta človek prišel iz Amerike pred nekakimi osmimi dnevi. Toda drugih podatkov ta mož ni hotel dati. Povedal je samo, da se je več dni skrival po Češkoslovaškem.«

Tedaj je dekle planilo pokoncu, vzelo svoj plašč, čepico in čekovno knjižico ter vse potrebno za pot. Vprašala je še, kdaj odide prvi parnik v Evropo.

Tomy jo je seveda spremljal. Potovala sta v Evropo in iskala po Češkoslovaškem ugrabljenega otroka. Prišla sta v Prago. Tu sta videla krasote češkoslovaške prestolnice. Videla sta Brno, Moravsko Ostravo, Olomuc, Bratislavo in Karlove Vari in še druge krasote češkoslovaške republike.

Bravca naj nikar več ne zanima, kako se je zaključil roman, glavno je, da se je navdušil za lepote češkoslovaške dežele, ki so podane v sliki in v besedi v knjigi »Ou est passé Charlie« (par Marie Majerova). Višek iznajdljivosti moderne reklame razbereš z majhnega pojasnila na prvi strani, ki pravi, da posveča to knjigo zavarovalnica »Le Phenix« svojim prijateljem, ki želijo spoznati in občudovati krasote in lepote Češkoslovaške, najkrasnejše dežele v Evropi.

Kaj, ko bi mi posnemali brate Čehoslovake?!

Parižani plešejo na Borznem trgu

Danes, 14. julija, slavijo Francozi zopet obletnico naskoka na pariško ječo Bastille, ki je pomenila začetek francoske revolucije. Proslava te obletnice je ostala naroden praznik. Na grozote revolucije same seveda nihče več ne misli. Parižani plešejo ta dan kar na ulicah, celo na Place de la Bourse lahko prisostvuješ ljudskemu plesu, ki nam ga kaže tudi naša slika.

Tako si Holandska po zadnjih nemirih v Amsterdamu in v drugih mestih predstavlja komunističen strah.

Vojna industrija nese težke milijone

Vedno in vedno se v zadnjem času ponavlja, da se svet oborožuje z vso naglico; malo pa je podatkov, ki bi z vso gotovostjo dokazovali to trditev. Zdaj je »American Bureau of Metal Statistics« priobčil nekaj številk, ki se nanašajo na dobavo svinca. V prvih šestih mesecih tega leta je bilo dobavljenega skoro trikrat več svinca kakor prejšnje leto. Ves ta svinec gre za oboroževanje. Že lansko leto je presegala dobava prejšnjo dobavo za 40 odstotkov. Tudi industrija niklja je dočakala izredno konjunkturo. »International Nickel Company of Canada«, ki je največji proizvajalec niklja na svetu, je imel v prvih treh mesecih letošnjega leta za 7,500.000 dolarjev izkazanega dobička (lansko leto v tem času samo 1,100.000 dolarjev). Leta 1932 je imelo to podjetje v tem času 80.000 dolarjev izgube

Kupujte letala namesto avtomobilov!

»Times« poročajo, kako se angleške letalske tovarne bojujejo proti krizi. Izdelujejo predvsem male enokrovnike za dve osebi in jih prodajajo cenejše kakor avtomobile: samo po 45.000 Din. Ta letala imajo velik uspeh, ker daje tovarna kupcem tudi brezplačen pouk, dokler ne napravijo letalskega izpita. Veliko število »povprečnih, srednjepremožnih« Angležev kupuje letala, ki bodo kmalu prekosila število avtomobilov in motornih koles.

Volk je napadel otroka

V bližini Bastille v Parizu je na nekega otroka planil pes in ga nevarno ranil. Delavci, ki so se nahajali v bližini, so pobili žival na tla. Pozneje se je izkazalo, da ni bil to pes, pač pa pravi volk, ki je ušel iz nekega cirkusa.

Liliputanci si zgradijo mesto

Vrhovna organizacija Liliputancev, ki živijo v Ameriki v številu kakih 10.000, je izdelala načrt, po katerem naj bi si Liliputanci postavili lastno mesto; to naj bi seveda ustrezalo velikosti Liliputancev. Če se uresničijo načrti o zgradbi liliputanskega mesta, bo ta čudna naselbina vstala pri Mabelstownu v državi Jova.

Lovila je muhe in se ubila

Iz Szegedina poročajo o tragičnem dogodku: Gospa Marija Erdelyi je lovila luhe v kuhinji. Preveč se je nagnila skozi okno in strmoglavila je na dvorišče. Bila je na mestu mrtva. Čudno, na isti način se je pred leti ubil njen brat.

★

»Nikdar ne gremo k Pečnikovim, čeprav nas neprestano vabijo.«

»Povsem pravilno; slišala sem namreč, da vas prav zato neprestano vabijo, ker nikdar ne pridete.«

V Parizu zaseda mednarodni ženski kongres. Predseduje mu Angležinja lady Aberdeen.

Po valovih Donave široke . . .

(Beležke iz popotnega dnevnika.) 10

Parnik je pozdravil Smederevčane s tem, da je plul ob obrežju, nato pa zopet krenil v sredino Donave. Godba je igrala še vedno, z obrežja pa so mahali z rokami v pozdrav . . .

»Kaj so te razvaline, ki se tako romantično dvigajo . . .«

»To je trdnjava Smederevo. Srednjeveška trdnjava mesta Smederevo«, je rekel Tein spremljevalec Kako je dobilo to ime, je zavito v temo. Njegovo ime se javlja šele za časa despotov, v poslednji dobi govori o Smederevu kot o Spenderobisu, katero ime so Slovenci spremenili v Smender, Turki v Semender, a Madžari so ga smatrali kot nekak skrajšan Szent Endre (Sv. Andrej). Rankanus ga imenuje Smedris, iz katerega je morda nastalo srbsko »Smederevo«, ali kakor že rečeno, to je zavito v temo.

Ko je po smrti Stepana Visokega zasedel prestol despot Džurdže, je bil položaj zelo mračen. Vsakdo je čutil, da so nastali dnevi težke resnosti in velike nevarnosti. Vedelo se je, da pripravljajo Turki veliko vojno proti Srbiji. In dasi neradi, so se Srbi zvezali z Madžari. Džurdže je odstopil Belgrad kralju Sigismundu, ter zato dobil neka mesta v Sremu in na Ogrskem.

Leta 1427. so Turki prišli v Srbijo in po odporni borbi vzeli Kruševac. Drugo leto je bila bitka pri Golubcu, kjer so bile združene armade od Turkov poražene. Sklenil se je mir in Turki so obdržali Golubac, Kruševac in Niš, a ostale zavzete kraje so vrnili Džurdžu pod pogojem, da jim plača davek letno 50.000 dukatov in da jim v vojni pomaga s 3000 konjenice.

Strašni časi so nastali. Veliki davki in težki kuluki so izmozgavali narod do skrajnosti. Džurdže je potreboval vojsko in trdnjave za odpor proti novim turškim napadom. Po vsej deželi so se utrjevala stara mesta in zidala nova. Ker ni imel več Belgrada, se je Džurdže odločil, da zgradi novo, utrjeno prestolnico, v kateri bi se mogel braniti. In odločil se je, da sezida trdnjavo Smederevo.

Nelepa pripovedka je ostala iz iste dobe, ki jo je pripovedovalo ljudstvo. — V državi »Proklete Jerine«, je nekako 77 mest — trdnjav. Kuluk je bil že vsem zopern. Niti ženske niso bile izvzete in so morale delati. Govori se o nekih hribih, da se je z njih s kozami odnašalo kamenje. 12 let ni smel nikdo pojesti jajca. Vsa so jih morali dajati zidarjem, da so iz njih delali malto za zidovje Smedereva. Da se je preskrbelo kamenje s porušenih gradov: Ždrela in Gradca, so razvrstili ljudi v verigo do samega Smedereva, da je tako človek človeku podajal v roke kamen za kamnom . . .

Po narodni pesmi je starina Novak vsled strašnega dela pobegnil med hajduke. In o Jerini se poje:

»Ko zgradíli Smederevski grad,
Ukazal je zidati še stolpe,
Pozlatila vrata je in okna,
Naložila davke na deželo
Na vsako hišo po tri litre zlata
To je, brate, po tristo dukatov . . .«

Narod ni proklel Džurdža, nego njegovo ženo, Grkinjo, despotico Jerino, katero je nazval »Prokleta«. To je bil odjek zatajevane jeze in trpljenja, odjek sovraštva, ki se je za vse to zlilo na tujko na prestolu . . .

Zidanje se je začelo 1429. Vodil je zidanje brat despotice Jerine, knez Džurać Kantakuzin, a načrt je izdelan po vzorcu Carigrada, katerega osnovna oblika je bila istotako trogelna. Sezidan je bil 1430. leta. Turki so se bali, da se Džurdže ne zveže z Madžari. Da bi še bolje okrepili pretenzije, ki jih je že dobila Porta vsled ženitve sultana Bajazita z Lazerjevo Milevo, so bili tehtni razlogi, da se sultan oženi z Džurdževo hčerko Maro.

Lepota hčerke srbskega despota — govori nek francoski zgodovinar — je namreč prekašala lepoto vseh Grkinj in turški sultan je z velikim poželenjem hlepenel po nji.

Sultan Murat je poslal poslance, ki so zahtevali: ali Maro ali Srbijo.

Strašno težko je bilo Džurdžu, dati hčerko, najmlajšo, komaj 14 let staro. Ali kaj storiti? Kako se ubraniti mogočne turške vojske? . . . V eni iz sijajnih dvoran smederevskega gradu — trdnjave, je zasedal državni svet. Na seji je bila tudi despotinja Jerina in njen predlog je bil: Sultanu se mora dati Mara. Despot Džurdže se protivi, a naposled se uda. Ljudstvo je to globoko pretreslo. Nepopularnost Jerinina se je še povečala . . .

Prišli so v Smederevo sultanovi svati, ki so bili sprejeti z veliki svečanostmi. Neprecenljivo blago in dragocena, z zlatom pretkana svila, je bila Marina dota. Njeni bratje in odlični srbski vlastelini so jo spremili v Odrin. V jeseni, leta 1435 je v Moravski dolini videl narod dolgo in sijajno vrsto okinčanih svatov, bleščečih škrlatov, zlata in sijajnih oklepov, prelivanje raznobojnih barv sukna in židanih zastav. Gledal je s slutnjo in bolečino v duši, kako sultanovi svatje peljejo srbsko» srebrno vejo« . . .

»In kaj je dobil Džurdže za svojo hčer«, je vprašala gospa Marija.

»Kaj je dobil? . . . Pismo, v katerem je bila sultanova prisega, da bo čuval mir in prijateljstvo z despotom Srbije.«

»Da«, je pokimala gospa Marija. »Taka prisega . . .«

»Zgodovina govori, kakšna je bila ta prisega . . . Upostošil je Srbijo kmalu nato in poklal mlado in staro, moške in ženske, vse, kar je dosegla njegova vojska . . . Danes je težko verovati v vse tiste grozote, ki so se vršile . . .«

»To so bili veliki dnevi naše zgodovine«, je pripomnil eden iz sopotnikov. »In težki, strašni dnevi . . .«

(Dalje sledi)

Gospodarstvo

Zahteve našega delavstva

V Sarajevu se je, kakor znano, vršilo zborovanje odbora osrednjega tajništva Delavskih zbornic. Odbor je napravil več sklepov, med katerimi navajamo te-le:

Akcija za nezaposlene.

Odbor je z zadovoljstvom vzel na znanje odlok ministrstva za socialno politiko, da se pravica na brezposelno podporo pri borzah dela rajširi na 20 tednov. Toda sredstva borz dela so še nadalje nezadostna in jih je treba okrepiti, ker jih je smatrati za jugoslovanski sistem zavarovanja delavcev proti nezaposlenosti.

Odbor je z zadovoljstvom ugotovil, da se je začelo zbiranje sredstev za banovinske fonde za javna dela in da so se tudi že začela nekatera javna dela izvajati. Toda od teh javnih del mestno delavstvo ter nameščenstvo nima koristi. Zato je odbor sklenil, da zbere potrebne podatke o stanju fondov za javna dela ter zahtevati od oblasti, da se del teh fondov porabi za zaposlitev mestnega prebivalstva ali pa podeli borzam dela za brezposelne podpore.

Minimalne plače

Načelno je odbor za to, da se začne sistematična akcija za zakon o minimalnih plačah, ker so v gotovih strokah plače izredno padle. Tudi veliko število industrijcev vidi v minimalni delavski plači edino sredstvo, da se prepreči popolna desorganizacija številnih industrijskih panog. Odbor bo tudi zbral v ta namen vse potrebne podatke.

Obrtni zakon

Odbor je odločno proti reviziji zakona o obrtih, predno je ta zakon bil popolnoma uveljavljen. Nujno potrebne stilistične ali redakcijske napake se dajo popraviti z enako prakso in tolmačenjem zakona po upravnih in sodnih oblastih. Odbor je stavil svoje predloge glede pravilnika o razsodišču dobrih ljudi ter o strokovnih nadaljevalnih šolah. Delavci in nameščenci se nadejajo, da bo trgovinski minister čimprej uveljavil oba pravilnika, zlasti o razsodišču dobrih ljudi, brez katerega vsak mesec propada delavcem po več milijonov zasluženih, pa ne izplačanih mezd.

Pokojninsko zavarovanje

Odbor želi, da se pokojninsko zavarovanje za vse nameščence v vsej državi čimprej izvede. Nosilec zavarovanja naj bo sedaj Pokojninski zavod, organi za izvedbo pa organi osrednjega urada za zavarovanje delavcev. To sodelovanje bi polagoma izvedlo splošno pokojninsko zavarovanje vseh delavcev in nameščencev. Toda nujno potrebno je pa že sedaj upostaviti fond, čeprav samo za fakultativno dajanje podpor onemoglim in starim delavcem, ki so strašno breme.

Zaščita rudarjev

Odbor navaja pažnjo javnosti na številne nesreče v rudarstvu ter obupno stanje rudarskih delavcev, ki morajo braniti poslednje ostanke svojih dohodkov. Povprečna zaposlenost rudarjev ne traja več kakor dva dni tedensko, notranje ureditve rudnikov pa postajajo vedno slabše. Poleg velikanskih škod zaradi ruševrja vedno bolj raste nevarnost za delavstvo. Na drugi strani je popolnoma ponehalo vsako strokovno pripravljanje delavcev za boj s prirodnimi elementi, posebno s plini, in kvalificirane delavce vedno bolj nadomestujejo delavci, za katerih življenje ni nihče odgovoren. Zaradi odpora gotovih skupin rudarskih poslodajalcev ni bil uveljavljen skupen zakon o rudarstvu. Istočasno se obstoječi tehnični in policijski predpisi o varnosti ter ureditvi rudnikov od poslodajalcev ignorirajo. Rudarska inspekcija ne more funkcionirati, ker nimajo rudarska glavarstva niti pare kredita za izvrševanje nadzorstva in obisk rudnikov. Rudarski glavarji so popolnoma pisarniški uradniki in prihajajo v rudnike samo, ko je treba ugotoviti nesrečo, ki se je pripetila. Zato zahteva odbor skupni zakon o rudarstvu, niz sodobnih predpisov o tehnični ureditvi in varnosti v rudnikih, organizacijo sposobne inspekcije dela nad delavci, ki mora biti popolnoma izločena od vpliva poslodajalcev, pa tudi od vpliva državnih organov, v kolikor so poslodajalci nasproti delavcem. Končno se mora zagotoviti strokovno šolanje rudarskega naraščaja.

Posebno smatra odbor za dolžnost zahtevati, da se socialno skrbstvo za rudarje naveže na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, ker organi gozdnega ministrstva vsebolj sodelujejo s poslodajalskimi organizacijami, in to zaradi tega, ker je država sama največji rudarski poslodajalec. Nemogoče je, da bi bili isti organi ministrstva za šume in rude, ki predstavljajo državo v poslodajalskih organizacijah, obenem tudi socialno-zaščitni organi nameščencev.

Delovni čas prometnega osebja

Odbor je sklenil zahtevati od prometnega ministra sklicanje ankete, ki bi nadaljevala delo o reguliranju delovnega časa vsega prometnega osebja.

Mednarodno reguliranje delovnega časa

Odbor je vzel na znanje poročilo o 18. konferenci dela v Ženevi. Pozdravlja sklenitev mednarodne konvencije o zavarovanju in podpori nezaposlenih ter želi, da naša država čimprej ratificira to konvencijo. Obžaluje, da ni bil dosežen mednarodni sporazum o 40urnem delavniku, upa pa, da se bo to zgodilo drugo leto in da bodo tudi delegati naše države glasovali za to.

Odbor pozdravlja **vstop USA** v Mednarodni urad dela kakor tudi napovedani **pristop Rusije.**

Uredba za zaščito dolžnikov — malih trgovcev in obrtnikov. Deputaciji malih trgovcev in obrtnikov iz Šabca je izjavil trgovinski minister dr. Demetrovič, da bo v najkrajšem času predložil narodni skupščini uredbo za zaščito dolžnikov — malih trgovcev in obrtnikov kot tudi ostalih svobodnih poklicev.

Pravilnik o postopanju pri volitvah likvidatorjev po upnikih. Na podlagi uredbe o zaščiti kreditnih zadrug in njih zvez je trgovinski minister predpisal pravilnik o volitvah likvidatorjev po upnikih. Če namreč trgovinsko ministrstvo ne poveri izvenkonkurzne likvidacije zadruge sedanjega odbora, ga izvolijo upniki, za kar je sedaj predpisan natančen postopek.

Pravilnik o postopanju pri volitvah likvidatorjev zadrug. Na podlagi čl. 1 in 2 uredbe o zaščiti kreditnih zadrug in njihovih zvez št. 77.142/V od 22. novembra 1933, oziroma na podlagi čl. 41 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, ter po zaslišanju zadružnih zvez, omenjenih v členu 2 prve omenjene uredbe, je kmetijski minister izdal pravilnik o sestavi, izberi in organizaciji upniškega odbora:

Čl. 1. Likvidator (zadružna zveza) je določen po čl. 4 uredbe o zaščiti kreditnih zadrug in njihovih zvez, oziroma likvidatorji, postavljeni ali izvoljeni po določbah čl. 37 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, in po določbah pravilnika o postopku za izbero likvidatorja s strani upnikov (št. 47.410/V od 4. julija 1934) so dolžni po določbi čl. 43, drugi odstavek uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov takoj po poteku trimesečnega roka za prijavo upnikov, določenega v čl. 39 iste uredbe, predložiti sodišču, ki je pristojno za stečaj zadruge, seznam prijavljenih terjatev (čl. 43, drugi odstavek omenjene uredbe) in zahtevati od sodišča, naj takoj odredi splošni narok za proučitev prijavljenih terjatev, najkasneje v roku 15 dni po tem naroku in na podlagi izida proučevanja, kakor ga zapisnik splošnega naroka ugotavlja, oziroma na podlagi seznama prijavljenih terjatev (čl. 119 stečajnega zakona) odredi po predpisih tega pravilnika vse potrebno za izvolitev upniškega odbora.

Čl. 2. Pri zadrugah (zvezah), ki se jim je odobrila, oziroma odredila izvenstečajna likvidacija, se imenuje upniški odbor najmanj 5, a največ 11 članov. Število članov določi upniški odbor.

Čl. 3. Upniški odbor si izvolijo upniki zadruge (zveze). Odboru predseduje komisar, če ni postavljen, pa sodnik, ki ga na prošnjo likvidatorjev določi predsednik sodišča, pristojnega za stečaj zadruge (zveze).

Pravilnik ima 17 členov.

Bilance podjetij Matejičevega koncerna. Eskontna banka, Belgrad, izkazuje pri glavnici 10.0 milij. hranilnih vlog 13.2 (12.8), ostalih upnikov pa 34.8 (32.3) milij. Izguba za 1933 znaša 0.63 milij. pri donosu 2.3 (4.1) milij. — Tvornica usnja »Beli Orao« v Belgradu je izkazala za 1932 izgubo v znesku 2.25 milij., 1933 pa se je povečala za 0.07 na 2.32 milij. Pri glavnici 5.0 milij. so se upniki povečali lani od 16.9 na 18.2 milij. Brutodonos je znašal 6.06 (3.1) milij.

Borza

Dne 13. julija 1934.

Denar

Uvrstila sta se Bruselj in Trst, neizpremenjena sta ostala Berlin in Curih, dočim so drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 9.13, na zagrebški na 9.04 in na belgrajski na 9.02. — Grški boni v Zagrebu 29.10—29.90 (29.55). — Španska pezeta v Zagrebu 6.28 denar. — Angleški funt je v Zagrebu narastel na 249.25.

Ljubljana. Amsterdam 2304.85—2316.21, Berlin 1302.30—1313.16, Bruselj 795.52—799.46, Curih 1108.35—1113.85, London 170.97—172.57, Newyork 3373.55—3401.81, Pariz 224.38—225.5, Praga 141.23—142.09, Trst 291.35—293.75.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din.

Curih. Pariz 20.245, London 15.455, Newyork 306.875, Bruselj 71.675, Milan 26.33, Madrid 41.95, Amsterdam 207.95, Berlin 117.70, Dunaj 72.85 (57.45), Stockholm 79.70, Oslo 77.65, Kopenhagen 69, Praga 12.75, Varšava 58.025, Atene 2.92, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.06.

Vrednostni papirji

Že včerajšnji padec vojne škode je dal slutiti, da mu bodo sledili tudi drugi državni papirji, in res je danes nastopil padec tečajev, ki so izgubili skoro ves napredek v teku tega tedna, vendar so še višji kot pred začetkom hose, ki je bila dne 7. julija. Promet je popustil in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 300 kom. in 7% Bler. pos. 2000 dol.

Ljubljana, 7% inv. pos. 70—71, agrarji 38—39, vojna škoda 317—320, begl. obv. 55—56, 8% Bler. pos. 60—67, 7% Bler. pos. 59—60, 7% pos. DHB 68—69, Kranj. ind. 150 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den., agrarji 38 den., vojna škoda 318—319 (318), 7. 319—321 (319, 320), 8.—12. 320 bl., 6% begl. obv. 55—56, 8% Bler. pos. 64 den., 7% Bler. pos. 59—59.50 (59, 59.50), 7% pos. DHB 68—70. — Delnice: Priv. agr. banka 216 den., Osj. sladk. tov. 145 bl., Osj. livarna 140 bl., Impex 50 den., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den. (71), agrarji 38—39, vojna škoda 315—316 (316.50, 315), 9. 318 bl. (317), 11. 317—319.5 (318), 12. 318.5—319 (318.50, 318), 6% begl. obv. 55.75—56 (56), 8% Bler. pos. 67 bl., 7% Bler. pos. 58—59 (58.50). — Delnice: Narodna banka 4000—4030, Priv. agr. banka 216—218.

Žitni trg

Cene pšenice, moke in koruze so ostale neizpremenjene pri mirni tendenci.

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad, 78 kg 107.50—110, nova 79 kg 102—105, bač. okol. Sombor, 78 kg 105—107.50, nova 79 kg 100—102.50, srem., bač. 78 kg 107.50—110, nova 79 kg 102.50—105, gbač. 78 kg 107.50—110, nova 79 kg 102.50—105, bač. potiska 77 kg 110—112.50, nova 79 kg 110—112.50, bač. ladja Tisa 77 kg 112.50—115, nova 79 kg 112.50—115, bač. ladja Begej 77 kg 112.50—115, nova 79 kg 110—112.50, slav. 78 kg 107.50—110, nova 79 kg 102.50—105, srem. 78 kg 107.50—110, nova 79 kg 100—102.50, gban. 76 kg 102.50—105, nova ne notira, bač., ban. ladja Donava, nova, 79 kg 110—112.50, gban. 77 kg 105—110.50, nova 79 kg 100—102.50, koruza bač 97—99, bač. okolica Sombor 98—100, ban. 95—97, srem. par. Indjija 97—99, ladja Sid 104—106, ladja Tisa in Donava 106—108, moka neizprem., otrobi bač., srem. v juta-vrečah 80—82.50, ban. v juta-vrečah 77.50—80, bač. v juta-vrečah 85—90. Promet srednji. Tendenca omahujoča.

Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor, 76 kg 107—109, nova 79 kg 100—102.50, gbač. 76 kg 110—112, nova 79 kg 102.50—105, srem. 76 kg 110—112, nova 79 kg 100—102, slav. 76 kg 110—112, nova 79 kg 100—102, gban. 76 kg 105—107.50, nova 79 kg 100—105, ban. potiska 76 kg 115—117.50, nova 79 kg 110—112.50, bač. potiska 76 kg 115—117.50, nova 79 kg 110—112.50, oves bač., srem. novi 92.50—95, ječmen bač., srem. 63—64 kg 84—85, koruza bač., žel., promptna 95—97.50, bač. avgust 97.50—100, ladja kanal 102—104, ladja Donava in Tisa 104—106, moka bač. 0g in 00g 175—195, št. 2 155—175, št. 5 135—155, št. 6 120—135, št. 7 100—105, št. 8 105—110, otrobi bač. 82.50—87.50. Promet srednji. Tendenca omahujoča.

Sport

Hazena tekma Varšava: Ljubljana se vrši drevi ob 18 na Ateni -

Lahko-atletsko prvenstvo deklet se izvrši v celoti jutri dopoldne ob 8 na Primorju

Dekleta so se pripravljala in trudila, da dvignejo žensko lahko atletiko na višjo stopnjo. Sadove svojih dolgotrajnih in napornih treningov bodo pokazale danes popoldne in jutri dopoldne naši javnosti. Naša dolžnost pa je sedaj, da jih pojdemo pogledat. Ne glede na to, da je naša dekliška kakor moška lahka atletika v najlepšem razvoju in ne glede na to, da spada ta sport med najlepše telesne vaje sploh, je treba priti na ta dekliški miting že zato, da vidimo število atletinj, kakršnega doslej pri nas še nismo imeli prilike videti. Pa ne samo to. Kvaliteta, naše odlične atletinje bodo poskrbele za prvovrsten sportni užitek.

Program je naslednji: Tek na 60 m; skok v višino z zaletom; tek na 200 m; met krogle; tek na 800 m; met diska; tek čez zapreke na 80 m; met kopja, tek na 100 m; skok v daljavo z zaletom; štafeta 4 krat 100 m.

Start v ligo

Pravzaprav je to samo izločilno tekmovanje, uvod v poznejšo pravo ligo. Toda prav ta okolnost bo dala uvodnemu tekmovanju v ligo tem važnejši pomen, kajti gre za »biti in ne biti«!

Izločilno tekmovanje je razdeljeno v pet skupin po štiri do pet klubov. V naši, peti skupini nastopita poleg Haška in Gradjanskega tudi dva slovenska kluba: Primorje in podzvezin prvak. Določeno je, da gre prva dvojica naprej, v ligo, še za tretjega ostane odprta možnost, da se prerije naprej, če bo premagal oviro v obliki dvakratnega srečanja s prvakom zagrebške podzveze; zadnji v tem tekmovanju pa pade neusmiljeno nazaj.

Prvo srečanje v Ljubljani bo jutri med Haškom in Primorjem. Torej kar za uvod prav velika in važna, morda odločilna tekma. Zagreški akademiki nimajo na ljubljanskih tleh sreče v prvenstvu. Odkar so se morali prepričati, da nastop v Ljubljani ne pomeni za zagrebške klube več nekak izletič med Slovence, je pustil Hašk že parkrat, občutno poražen, točke in slavo v Ljubljani.

Bodi temu kakorkoli, eno je bilo še vsakokrat izven debate: Hašk predvaja lep nogomet, včasih prelep, da bi bil še koristen, pa so mu že mnogokrat kritike zamerjale lepoto v škodo koristnosti, češ, da v lepoti umira. In vendar je prav ta okolnost, ki dela zagrebške akademike toliko simpatične, ki jim daje kljub morebitnim neuspehom polno priznanje.

Upajmo, da bo tudi nedeljska tekma v znamenju lepe in viteške borbe, ki bo osvajala gledalce.

Predtekmo ob 16.30 odigrata vojaški tim Triglava in rezerva Primorja.

Lep napredek ilirijanskih plavačev

Predsinočnjim je imela Ilirija v gosteh odlične madjarske plavače iz III. okraja v Budimpešti. Kdor pozna madjarski plavalni sport in sinočnjega gosta, ta še malo ni računal na zmago domačih, kljub njihovi odlični formi. Toda zgodilo se je to, česar mnogoštevilno občinstvo, ki ga je bilo kljub slabemu vremenu zelo mnogo, gotovo ni pričakovalo. Belo-zeleni so zmagali v vseh točkah, razen v waterpolu. Pa ne samo to. Dosegli so tudi odlične rezultate; en državni rekord so zboljšali, enega pa izenačili. To so izredno lepi uspehi, katerih se vsi pravi sportniki vesele in za katere izrekamo plavačem Ilirije tudi mi svoje čestitke. Če pa upoštevamo, da smo šele v začetku sezone, potem je pa ta zmaga Ilirije najboljši porok, da se tudi našemu plavanemu sportu bližajo oni časi, ko nas bodo morale tudi tako zvane inozemske »klase« respektirati. Nov državni rekord je bil dosežen v štafeti 5×50 m, Groscheljeva pa je izenačila jugoslovanski rekord na 50 m prosto. Posamezni rezultati pa tako-le izgledajo:

I. **200 m prosto (za dvomatch):** 1. Mihalek (Ilirija) 2:31.6; 2. Kanassy (Madjarska) 2:32.

II. **50 m prosto, juniorke (6 tekmovalk):** 1. Groschel 33.8; 2. Bradač 38.00; 3. Lavrenčič 39.00; 4. Tavčar.

III. **100 m hrbtno juniorji:** 1. Schell 1:26.4; 2. Otruba 1:32.4; 3. Polajnar 1:41.2.

IV. **200 m prsno (za dvomatch):** 1. Hribar (Il.) 3:08.4; 2. Gjulay (Budimpešta) 3:11; 3. Kramar (Il.) 3:21.8.

V. **100 m prosto (za dvomatch):** 1. Fritsch (Il.) 1:04.2; 2. Holda (B.) 1:08.4; 3. Lavrenčič (Il.) 1:09.

VI. **50 m prosto juniorji:** 1. Žiža 31.8; 2. Močnik 32.4; 3. Šega 34.8.

VII. **100 m prsno juniorji:** 1. Binder 1:32.5; 2. Pance 1:37.9; 3. Skapin 1:38.00.

VIII. **50 m hrbtno juniorke:** 1. Bradač 44.00; 2. Groschell 47.4; 3. Ozimič 51.00.

IX. **Štafeta 5×50 m:** 1. Ilirija (v postavi: Lavrenčič, Ziherl, Fritsch, Lenart, Diebold) 2:25.00; 2. III. okraj, Budimpešta (Musitz, Holba, Gjulay, Kisleghy, Kanassy) 2:25.1.

Waterpolo — III. okraj (Budimpešta) : Ilirija 4 : 1 (1 : 1)

Občinstvo, navdušeno od samih zmag v plavalnih točkah, je pričakovalo in hotelo tudi v waterpolu zmage domačinov. Toda gostje so taki mojstri v tej panogi, da jim ni bilo mogoče do živega. V prvem polčasu, ko so domači igrali izredno dobro, je bila igra odprta; gostje so bili mestoma v lahni premoči, vendar odgovarja rezultat temu delu igre. — V drugem polčasu so se šele pokazali Madjari v pravi luči. Domači seveda niso popustili, nasprotno, še agilnejši so bili, toda brzini nekaterih madjarskih igralcev in njihovim izbornim strelom niso bili kos. Posledica tega je bila, da so v prav kratkem času padli trije goli. Domači so bili v polju prav dobri; ako bi imeli še strelce, bi bila diferenca še manjša. Sodil je g. Kramaršič prav dobro.

Sodniški zbor JLAZ (službeno). Vsi sodniki, določeni za današnjo in jutrišnjo dekliško državno prvenstvo, se ponovno naprošajo, da pridejo danes najkasneje ob pol 17, jutri pa ob 9 na igrišče ASK Primorja. Pri mitingu naj sodelujejo tudi sodniški kandidatje. Odbor.

Juniorski teki na Mariborskem otoku. Jutri v nedeljo priredi SSK Maraton na Mariborskem otoku ob 15 teke in sicer na 1000 m za juniorje, roj. 1918/19; 1500 m za juniorje roj. 1916/17 in 5000 m za seniorje. Prijave se sprejemajo še danes v soboto do 18 na Livadi.

Celjsk sport. Odbor za izvedbo lahko-atletske tekmovanj v Zagrebu na »Balkanijadi«, je razposlal lepake in jih je v Celju prejela večjo množino SK Jugoslavija. Prosimo, da jih obesijo gg. trgovci in kdor jih dobi na vidna mesta; te tekme so izredne važnosti, ker se vrše prvikrat v naši državi, vsako leto namreč jih je doslej prirejala klasična dežela sporta, Grčija, v Atenah. Zato moramo napeti vse moči, da se naša država čim lepše odreže bodisi z udeležbo tekmovalcev bodisi z gledalci in vprav zaradi tega je potrebna velika reklama.

Na občni zbor LNP v Ljubljani bodo poslali vsi celjski klubi svoje delegate, ker bodo na dnevnem redu pereča vprašanja, važna za sport in obstoj klubov.

Nedeljski nogomet v Celju. V nedeljo ob 6 zvečer bo na Glaziji finalna pokalna tekma med SK Celjem in SK Olimpom.

*

»Tour de France«. Pariz, 13. julija. Včerajšnjo deveto etapo kolesarske dirke okoli Francije je dobil Francoz René Vioto. Prevozil je progo iz Grenobla v Digne v 8 urah, 8 minutah in 41 sekundah. Danes je na vrsti deseta etapa od Digna do Resarda, dolga 136 km. V splošnem plansmanu je še zmerom na čelu Francoz Magne pred Italijanom Martanom.

Najboljši maratonski tekač sveta je Finec Suoknuutti, ki je s Helsingforsa pretekel 42.195 km v doslej najboljšem času na svetu. Za omenjeno progo je rabil 2 uri 28 minut in 17.9 sekund.

Nov svetovni rekord v desetoboju je dosegel nemški lahkoatlet Siewert v Hamburgu pri zadnjih prvenstvih v Hamburgu. Dosegel je vsega skupaj 8790.46 točk. V posameznih disciplinah je dosegel te-le rezultate: 100 m 11.1 sek.; skok v daljavo 7.48 m; krogla 15.31 m; disk 47.23 m; kopje 58.32 m; skok v višino 1.80 m; 400 m 52.2 sek.; 110 m zapreke 15.8 sek.; skok s palico 3.43 m; 1500 m 4:58.8.

Francozi so pri svojih zadnjih lahkoatletskih tekmah dosegli take-le rezultate: 1500 m 3:54.8, 100 m 10.8; skok v daljavo 7.37 m; 200 m 22.4; 5.000 m 15:05.2; 800 m 1:54.2; 110 m zapreke 15.2 sek.; skok v višino 1.86 m.

Nemci nočejo igrati nogometnih tekem pri umetni razsvetljavi. Tako je namreč odločila nemška nogom. zveza, češ, nogometne tekme ne smejo postati kake predstave.

Steklina med svinjami

V Karavukovu je med svinjami izbruhnila steklina, ki jo je povzročil pes svinjskega pastirja. Pred tremi tedni je pes izginil in ga dva dni ni bilo nazaj. Ko je čez dva dni pastir v vasi zbiral svinje, je zopet našel svojega psa, ni si pa mogel razlagati, zakaj je pes venomer grizel svinje in se ni dal odpoditi. Tudi pastirja samega, Štefana Rudola, njegovo hčerko in hlapca je pes ugriznil. Temu pa pastir ni pripisoval nobenega pomena in je ostal čisto miren. O vsem tem ni ničesar povedal niti takrat, ko so obolele svinje dveh drugih kmetov. Mislili so, da so svinje dobile krče, za katerimi so poginile. Ko je sedaj spet več svinj obolelo, so to prijavili oblasti, nakar je prišel živinozdravnik, ki je ugotovil steklino. Svinje so takoj postrelili. Pastirja, njegovo hčerko in hlapca so odpeljali v Sombor v bolnišnico, kjer so jih cepili proti steklini, če ne bo že prepozno.

Naznanila

Ljubljana

l *Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva na Viču* priredi v nedeljo, 15. julija ob 9 poučno ekskurzijo v drevesnico kmetijske družbe na Bokalcih. Zbirališče ob 8.30 pri opekarni na Brdu. Vabljeni vsi člani in prijatelji našega društva. V primeru zelo slabega vremena bo ekskurzija nedeljo kasneje.

l *Nočno službo ima lekarnič* mr. Šušnik, Marijin trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4.

l *Kino Kodeljevo.* Tel. 31-62. Danes ob pol 9 dva sporeda »Moja želja si Ti« (Roland Colman in Kathy Francio) in »Ob zori« (Rudolf Foerster).

Celje

c *Jugoslovanska strokovna zveza v Celju* priredi jutri, v nedeljo, izlet na Svetino. Zbirališče ob 7 zjutraj pri Kapucinskem mostu.

Drugi kraji

Kranj. Rdeči križ in prostovoljna gasilska četa proslavita svoj poletni, oziroma gasilski dan v nedeljo, 15. julija ob 11 v telovadnici v Narodnem domu s predavanji o smernicah Rdečega križa in o pomenu gasilstva, s petjem, z deklamacijami pomladkarjev Rdečega križa ter z razdelitvijo listin absolventom višjega samarijanskega tečaja. Prostovoljna vstopnina je namenjena v korist Rdečemu križu in gasilstvu. Pred svečanostnim zborovanjem bodo razpečevali pomladkarji Rdečega križa osnovne šole cvetje v isti namen. Ob 13.30 bo velika gasilska vaja z vsem orodjem.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 14. julija: 12.15 Reproduciran koncert: kvintet in tubafon z orkestrom 12.45 Poročila 13.00 Čas, slovenske narodne v orkestralni reproducirani glasbi 18.00 Reproducirani valčki in polke 18.30 Zabavno predavanje (Reš Franjo) 19.00 Koroška ura (Megen Iorfer) 19.30 Zunanjepolitični pregled (dr. Jug) 20.00 Vesela ura: Slovenske narodne z orkestrom (gdična Zupančova, gg. Drmota in Jug), Magistrov tercet, kratke veseloigre 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

SOBOTA, 14. julija. *Beograd:* 19.00 Današnja Francija 19.30 Prenos iz Kovina 21.10 Francoski večer — *Zagreb:* 20.00 Prenos iz Belgrada: Proslava bolnišnice za duševne bolezni v Kovinu 20.15 Radijski orkester 21.15 Narodne pesmi — *Dunaj:* 17.10 Opernl orkester 19.20 Dva klavirja 20.00 Opereta: Trije revčki, Weinberger — *Budimpešta:* 19.30 Operne arije 20.00 Igre 22.00 Plesna glasba — *Milan-Trst:* 20.45 Opera »Krivda in kazen«, Pedrollo — *Rim:* 20.45 Zavzetje Newyorka, veseloigra — *Praga:* 19.10 Godba na pihala 20.00 Zabavna glasba in petje 20.50 Francoska glasba — *Bratislava:* 19.20 Dueti in soli — *Varšava:* 20.00 Chopinov koncert 20.40 Orgelska simfonija, Novakovski 21.12 Francoska glasba — *Monakovo:* 20.40 Muzikaličen ilumination — *Frankfurt:* 20.15 Klasične operete — *Lipsko:* 20.15 Radio na dopustu — *Bratislava:* 20.10 Operetni večer.

Potovanje kemikov po Nemčiji

Od Frankfurta do Kölna

Iz Frankfurta smo se odpeljali do Mainza ter od tu s parnikom »Vaterland« po Renu v Köln. Od Mainza do Kölna smo se vozili skoro ves dan (od 10 dopoldne do 20 zvečer). V Mainzu smo si kupili zemljevide in vodiče, brez katerih ne vidiš potnika na parniku, da smo lahko s še večjim zanimanjem občudovali krasno okolico, ki se odpira na desnem in levem bregu Rena.

Krasna je ta dolina; na obeh bregovih se vrstijo razvaline ter ohranjeni gradovi in gradiči med njimi se pa razprostirajo vinske gorice, kjer pridelujejo svetovno znano rensko vino. S pravico es imenuje ta dolina dolina gradov, saj smo jih samo mi s parnika našteli 21, koliko jih je pa še skritih za griči. Mogočni so mostovi, ki vežejo bregova »očeta Rena« (Vater Rhein), kakor ga nazivajo Nemci. Ob bregovih so vzidane velike plošče s posebnimi številkami, ki jih najdeš tudi na vodiču, kajti s tem je dano tujcu, da se lahko v vsakem času orijentira. Tu sem imel priliko govoriti s predsednikom akademskega pevskega zbora štokholmske univerze. V reprezentančnem zboru poje 33 pevcev. Z nami so se vozili že od Salzburga. Ko smo bili v Münchenu, so tam imeli dva konoerta, na sporedu so imeli švedske narodne, umetne in religiozne pesmi. Potujejo po vsej Nemčiji, kjer jim je organizirala koncerte Deutsche Akademische Auslandstelle, ki je našo ekskurzijo pripravila. Koncertirali so že v Pragi, Budimpešti in na Dunaju. Na potovanju so že od 15. maja; kritike imajo zelo laskave in polne pohval, seveda imajo tudi polno trofej, ki jih je že toliko, da pride na vsakega pevca po ena. Slišal sem jih peti in lahko rečem, da jim je naš APZ (Akademski Pevski Zbor) popolnoma enakovreden, če iih še v svetli tonski barvi ne prekaša. Želeti bi bilo, da bi tudi naš APZ priredil večjo turnejo po svetu in zapel našo pesem, ki jo vsepovsod radi poslušajo. Naši švedski kolegi so nas zapustili v rodnem mestu velikega mojstra glabe, Beethovna, v Barmu.

Promet je na Renu in ob njem ogromen. Med potjo smo srečavali potniške kakor tudi najrazličnejše trgovske in tovorne rečne ladje. Ob dveh bregovih pa so se vrstili vlaki za vlakom. Največjo pozornost pa je napravil renski ekspres, imenovan »Rheingold«.

V mraku smo prišli v Köln. Že število prebivalcev, 700.000, nam je dalo slutiti, da bo promet ogromen. In res, avtomobili, omnibusi, tramvaji so drveli mimo nas, množice ljudi v civilu in uniformah so hiteli po svojih opravkih. Z našim novim vodnikom, ki nas je pričakal, smo hiteli proti hotelu »Astorija«. Po večerji smo odšli v mesto, kjer smo opazili, da visi s streh mnogo več državnih in hitlerjevskih zastav kakor v ostalih mestih: Na velikem kiosku opazimo velik rdeč plakat: »Jutri govori Göring. Ob pol 3 se vrši pred opero velika parada vseh hitlerjevskih oddelkov.«

Naslednji dan je bilo še več zastav in zastavic, na cestah korakajo SS in SA oddelki kakor tudi Hitlerjeva mladež. Program nam ni dopuščal, da bi ostali v Kölnu samem. Z avtobusom smo se odpeljali v Leverkusen, kjer je, kakor smo izvedeli, največja kemična tovarna na svetu. Med vožnjo nam je naš »Führer« pokazal to in ono zanimivost. Peljali smo se čez največji viseči most Evrope. Po kratki vožnji smo dospeli v tovarniško mesto Leverkusen, kjer smo si ogledali I. G. barvno industrijo. Ustavili smo se pred zgradbo ravnateljstva, kjer so nas sprejeli ravnatelji in inženjerji posameznih oddelkov. Odšli smo v veliko predavalnico, kjer so nam razložili in točno orisali vse, kar bomo videli, in obenem podali kratek zgodovinski pregled tega kraja. To mesto je nastalo pravzaprav iz potrebe. Obrati v Höchstu so postali premajhni in iz Leverkusena, ki je bila majhna ribiška naselbina, je nastalo po zaslugi I. G. tekom časa mogočno in lepo ndustrijsko mesto. I. G. je ustanovila tu najmodernejšo tovarno. Sistematično po naprej določenem načrtu se je mesto razvijalo. Tu se vrstijo dolge in široke ulice s krasnimi drevoredi in nasadi, ob katerih stoje ogromne tovarniške zgradbe. Da ne bi bilo tovarniškega šumenja, bi človek mislil, da je v letovišču, posebno še, če si ogleda stanovanjski del te tovarne. I. G. je v razvedrilo svojim uslužbencem zgradila lepe športne prostore, kakor teniška igrišča, nogometno igrišče; toda najlepša in najkoristnejša naprava za delavce in ostale uslužbence je kopališče sredi krasnih nasadov. Koliko važnosti polaga I. G. tudi na estetsko stran tovarne, naj omenim: V drevoredih in nasadih pred posameznimi objekti tovarne se nahajajo lepi in dragoceni kipi. V glavnem parku poleg tovarniške kazine so celo kipi, ki so jih dobili iz Kitaiske in drugod.

V tovarni sami smo videli isto kot v Höchstu, samo vse v še večjem obsegu. Ogromne so tovarniške naprave, kako tudi ne, saj je to največja tovarna te stroke na svetu. V tovarni je uslužbenih 15.000 delavcev, 390 kemikov, 12 medicincev in 20 farmacevtov. Kako ogromna je ta tovarna, naj vam omenim sledeče: V tovarni je uslužben neki inženjer že 3 leta, toda ni še videl cele tovarne. Seveda si tudi mi nismo vsega ogledali, pokazali so nam samo kemične oddelke.

Po prigrizku v tovarniški kazini in prijetnem razgovoru z ravnatelji posameznih oddelkov smo se vrnili z novimi vtisi v Köln, kamor smo prišli pozno popoldne. Odšli smo v mesto. Ulice so polne ljudi, vse hiti proti operi, da vidi Göringa. Kliub zamudi, saj bi morala biti parada ob pol 3, so ljudje čakali pred opero in na ulicah, kjer bodo korakali Hitlerjevi oddelki. Točno ob pol 6 se je začela parada vseh oddelkov. Pravijo, da jih je bilo 10.000.

N.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravništva lista.

STARŠEM!

Za rodbinske člane, ki so **blede barve obraza, slabih živcev in brez teka**, »Energin« za jačanje krvi, živcev in teka. Odraslim 3 likerske kozarčke na dan. Otrokom 3 male žličke na dan.

»Energin« se dobi v vseh lekarnah v pollitrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. - Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisak

Varujte se potvorb!

Zaščitni znak

BODITE PREVIDNI PRI OTROCIH!

In čim opazite na otrocih najmanjše nerazpoloženje in potrtost radi želodca, dajte mu brez pomišljanja v malo vode ali mleka malo žličko praška **»Magna«. Rešili ste se skrbi in s tem preprečili mnoga obolenja.**

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

Zaščitni znak

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani ter krepča živce in mišice. Pospešuje prebavo, dela apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gihta ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15·—, ali pri zastopstvu: **Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1,** ako pošljete v naprej Din 15·—. Športniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje,

nadalje

bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Ekonom, šafar

z dolgoletno prakso v vseh panogah gospodarstva, posebno v vinu in sadjereji, samec, sodelavec, želi s 1. avgustom primerno službo. Cenjene dopise upravi »Slovenca« Maribor pod »Ekonom« št. 7775. (a)

Vrtnar

s 15 letno prakso, z dobrimi spričevali — išče službo za takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vrtnar« št. 7835. (a)

Trgovska pomočnica

zmožna tudi poslovodstva — išče službo, najraje na Štajerskem ali Gorenjskem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 7867. (a)

Krojaški pomočnik

išče delo. Volkar Franc, vas Vir št. 35, pošta Dob pri Domžalah. (a)

Službo dobe

Izurjene pletilje

sprejme za stalno K. Soss, Mestni trg 18. (b)

Dekle

zmožna kuhe in drugih domačih del, dobi takoj službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7862. (b)

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje

se takoj odda. Kamniška in Stadionska 20. (č)

Sobo oddam

dvema gospodoma v Delavski zbornici v I. nadstropju, vhod iz Čopove ulice 1. Naslov v upravi »Slovenca« št. 7890. (s)

Kupimo

Seno

sladko, prve košnje, se kupi. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 7752. (k)

Drva

bukova, suha, klana, kupimo. Ponudbe pod »Vagonska pošiljka« št. 7753 upravi »Slovenca«. (k)

Prodamo

Novo opravo

za delikatesp ali špecerijo — iz trdega lesa — ugodno prodam. A. Terčon, Kranj. (l)

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Naprodaj!

Radi pregraditve cerkve je naprodaj: 1 litoželezna tridelna peč za premog, 2 kandelabra za 4 plamene in 4 zidne ročice iz kovanega železa. — Na ogled pri tt. D. Rakusch, trgovina z železnino — Celje. (l)

Auto-motor

Če avto svoj sturi prodajaš al' motorja bi znebil se rad. brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjš' inserat

Limuzino

petsedežno — Chevrolet novejše tipe, kakor nov, Bosch razsvetljava, štiri vrata - poceni prodam. Žirovnik, Tavčarjeva 6, Ljubljana. (f)

Denar

200.000 Din posojila

za veliko in plodonosno podjetje, iščemo. Posredovalci niso izključeni. — Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Varno« št. 7770. (d)

Hranilne knjižice

Hranilnice kmetskih občin z manjšimi vsotami, kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod »H. K. O.« št. 7850. (d)

Posestva

Posestvo

4 orale zemlje, hiša in gospodarsko poslopje — naprodaj. Sv. Miklavž pri Hočah št. 99. (p)

Veleposestvo

247 oralov, večina gozdovi, pri Mariboru, proda Posredovalnica Maribor, Slovenska ulica 26. (p)

Letovišča

Kdor želi

mirnega oddiha v gorskem letovišču, naj prihiti v Žiri. Gorski zrak, kopališče, smrekovi, jelovi gozdovi, lepi izleti in izprehodi, več penzijonov, cena 30 Din za celodnevno oskrbo. - Avtobusna zveza dvakrat dnevno. Zahtevajte prospekte. — Informacije daje: Tujskoprometno društvo, Žiri. L

SORODNIKOM, PRIJATELJEM IN ZNANCEM SPOROČAVA, DA JE PRESADIL IZ NAJINE DRUŽINE NEBEŠKI VRTNAR PRELJUBLJENO

ZORICO

PO DOLGOTRAJNEM TRPLJENJU MED ROZICE SVOJEGA ANGELSKEGA VRTCA OB POL PETIH POPOLDNE 12. T. M.

POGREB BO V SOBOTO 14. T. M. OB 4 POPOLDNE IZPRED MRTVAŠNICE STARA POT 2

LJUBLJANA, 13. JULIJA 1934

DR. PUNTAR JOSIP, KNJIŽNIČAR DRŽ. BIBLIOTEKE V LJUBLJANI, IN SOPROGA **MARA ROJ. GOLJEVŠČEK**

Tovarna jeklenih izdelkov

ki se nahaja v polnem obratu in producira v glavnem vsakdanje potrebne brezkonkurenčne izdelke, ki uživajo carinsko zaščito in katera se lahko vsled dobrega položaja, cenene delavne moči in dobre opreme še razširi

se odda s 1. januarjem 1935 v najem ali se deino ali v celoti proda

Potrebni kapital za najem Din 500.000·- do 800.000·-. Resni reflektanti naj pošljejo ponudbe pod **št. 37800 na Publicitas, Zagreb, Ilica 9**

Brez posebnega obvestila.

✝

Potrti naznanjamo tužno vest, da nas je za vedno zapustil naš nadvse ljubljeni soprog, brat, svak in stric, gospod

Janko Košca

kontrolor drž. železnice

dne 12. t. m., previden s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 14. julija 1934 ob pol 6 popoldne iz hiše žalosti Šmartinska cesta 6-I. na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. julija 1934.

Angela roj. **Sušnik**, soproga; **Marija Sušnik**, mati; **Franc**, brat; **Anica**, sestra in vse ostalo sorodstvo.

Simončič Maks:

Galicija

19

»Le nič se ne jezi, Miha!« ga tolaži Strgulc. »Se bo že spet na bolje obrnilo.«

»Danes kar nič ne jezikaj, če me nočeš pošteno zjeziti!« mu zagrozi Habič. »Sem že sklenil, da povem tvoji Mici, kadar pridemo domov, kakšen si bil. — Ali si sploh kakšen mož? Otroke ima ta škarpet doma, pa ženo; babnico vam pravim, da ji kmalu ne najdeš para. Samo garala in garala je od ranega jutra do pozne noči, se ukvarjala z otroci in živino, da bi se njen ljubi možiček, tale fižolova preklja, preveč ne pretegnil; on pa kakor da mu je vse deveta briga: ‚Bo že boljše' in ‚kar bo, pa bo' — samo to ti venomer čveka!«

Gleda ga od strani, da bi opazil, kako so učinkovale njegove besede, toda kmalu uvidi, da se Strgulc danes ne zmeni za te opazke in to ga še bolj razdraži.

»No,« nadaljuje posmehljivo in strupeno, »nazadnje imaš pa kar prav, da si nič ne storiš iz vsega, kajti tudi našim babnicam se gotovo ne toži preveč za nami. Saj je še dosti drugih doma, ki jih bodo lahko tolažili... Kajne, Strgulc?!«

Toda Strgulc, ki je drugače v takšnih stvareh silno rahločuten, je danes povsem ravnodušen.

»Danes si nataknjen, pa te bo že minilo!« mu pravi čez nekaj časa in se skuša nasmehniti; toda samo oči se mu stisnejo nekoliko, da je videti, kakor bi ugriznil v kislo jabolko, drugače pa ostane ves nespremenjen.

Oba utihneta. Kmalu nato slišim Kobala, ki stopa tik za mano in razklada Zmuznetu svoje misli:

»Kamor pogledaš, ne vidiš drugega ko same vojake. To se pravi same ljudi, večinoma kmete in delavce. Veš, kadar jih gledam, kako se vlačijo tu po cestah trudni in zbiti, medtem ko doma vse delo zastaja, se nehote sprašujem, čemu vse to? Kdo bo imel od tega korist? Pa čim bolj si s temi vprašanji ubijam glavo, tem manj razumem.«

»Tudi meni se je nekaj časa tako godilo,« odgovarja Zmuzne, »zato pa zdaj več ne mislim. Se ne splača. Nekateri sicer trdijo, da bo potem, ko mine vojna, vse boljše, ampak jaz ne verjamem. Če boš ljuliko sejal, ne boš žita žel! Pa tudi z nami bo vse narobe, če sploh pridemo še kdaj nazaj. Še tedaj, ko sem prišel iz aktivne vojaške službe domov, nekaj časa nisem bil za nobeno rabo. Zdaj bo pa še slabše. Ubijati in krasti ti ne bodo več pustili, drugega pa znal ne boš.«

»Ti vidiš vse prečrno,« mu ugovarja Kobal, toda Zmuzne se za to ne zmeni. Nekaj časa stopa molče, zatopljen v svoje misli, potem pa se namrdne, sune Kobala s komolcem pod rebra in prezirljivo sikne: »Šema!«

★

Po neprestanem »strategičnem« umikanju pred sovražnikom smo včeraj zvečer utrujeni in zmučeni prišli v Przemysl.

Tako daleč je že za nami prejšnje življenje, da smo v prvem hipu vsi mislili, da vse to, kar vidimo pred seboj, sploh ne more biti resnica, temveč je le nekakšen privid, ki se bo vsak trenotek razblinil v meglo...

Korakali smo po krasno razsvetljenih ulicah, mimo razkošno opremljenih izložb, mimo gostiln in kavarn, natlačenih z vojaštvom in civilisti, ki so nas radovedno ogledovali skozi okna. Med hrešče glasove godbe, ki je igrala pred nekim poslopjem, se je mešalo preglušujoče kričanje pijanih vojakov in cvilenje prešernih žensk, ki so se metale okoli njih kakor veše okoli luči.

»Tukaj pa ne bo napačno!« se reži poleg mene Žgur in me sune pod rebra. »Ali si videl, kakšna fejst dekleta so! In pa tiste torte v izložbi? — Me le skrbi, če niso narejene kakor tiste torte v teatru. Nekoč sem statiral pri neki igri, ko sem bil še mulc. Igral sem nekakšnega slugo ali kaj je že bilo. Pa so mi dali tudi torto v roke, naj jo nesem na oder. Hotel sem jo že oblizniti, pa sem še pravočasno opazil, kako se je iz nje vsipalo — navadno žaganje.«

»To je pa goljufija! Kako so pa potem jedli tega zlomka?« se razburja nekdo za mano.

»Saj ga niso,« se smeje Žgur. »V teatru je takšna reč napravljena samo za oči.«

»No, tam notri morajo biti prava teleta,« pripomni prejšnji glas. »Mene takšna jedača, ki je samo za oči, ne pa za trebuh, lahko piše v uh!«

»Mene tudi,« mu resno pritrdi Žgur. »Upam, da so tukaj bolj pošteni ljudje in nas ne bodo pitali s takšnimi dobrotami.«

»Saj se bomo lahko prepričali, če ostanemo kaj časa tu,« mu pravim. »Pa če bi bile torte v izložbi samo za reklamo, v prodajalni prodajajo gotovo prave.«

Toda torte in upanje, razsvetljena gostilniška in kavarniška okna, pijača in dekleta, vse to ostaja za nami. Mi korakamo dalje, dalje. Izginile so široke, razsvetljene ceste in spet gazimo po temi in blatu. Nekam navzgor nas vodi pot, mimo vojaških straž, ki nas od časa do časa ustavljajo.

»Ta križev pot ima pa prav gotovo več kot štirinajst postaj,« ugotavlja Bogataj poleg mene. »Tako sem zbit, da komaj še prestavljam noge.«

»Misliš, da nam drugim same odskakujejo,« se huduje Skočir. »Zmerom so nam govorili, da bo vojna z Rusi navadna igrača. Samo da nas zagledajo, so prerokovali, pa bodo že bežali kakor zajci. In časopisi? Lažejo, da sami sebi verjamejo. Včeraj sem imel kos takšne krpe v rokah. Kamor sem jo obrnil — povsod same zmage. In Rusi? Strahopetni zajci. Samo umikajo se. Če bo šlo še nekaj časa tako naprej, bomo kmalu pred Moskvo. — Takšnih in še hujših oslarij je bilo tam notri toliko, da sem postal od same jeze ves driskav.«

»No, potem so ti pa prišle cajtnge kar prav!« se smeje Žgur.

★

Navadili smo se že dremati stoje kakor fijakerska kljuseta. Vso noč smo kolovratili sem in tja, da smo si zjutraj lahko ogledali Przemysl od nasprotne strani. Tukaj sicer ni bilo razkošnih prodajaln in kavarn, temveč samo nekaj umazanih židovskih beznic, pa smo po temeljitem stikanju kljub temu ujeli še marsikaj užitnega za naše izstradane želodce. Tudi žganja ni manjkalo. Okus je bil sicer zelo neprijeten, ogrelo nas je pa vseeno. Siti in zadovoljni smo se raztegnili po močvirnati zemlji, pozabivši vse križe in težave. Včasih nam je sicer zanesel veter pod nos val smradu, kajti ne daleč od nas je bila tovarna mesnih konzerv in kupi prhnečih kosti so okuževali zrak daleč naokoli. Pa nas vse to ni motilo in kmalu smo pospali.

Bilo je že pozno zjutraj, ko sem se zbudil. V snu sem hodil po ljubljanskih ulicah in zato sem bil v prvem hipu povsem zmeden.

»Si bil pa že spet doma pri ženi!« se mi smeji Žgur in mi moli skodelo z menažo pod nos. »Sem si takoj mislil, da bo kaj takšnega, ko sem gledal tvoj zadovoljni obraz. Nisem te hotel zbuditi, pa se je to motovilo od Bogataja zaletelo ob tvoje kompete... Nazadnje pa ti menaža tudi ne bo škodovala.

Počasi se zavem.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Lojze Golobič